

วารสาร

Annual Journal
แสงพระธรรม
The Light of Dharma

ปีที่ 9 กรกฎาคม 2567 - มิถุนายน 2568

Volume 9 July 2024 - June 2025

สงคราม ค้าช้าง สร้างวัด #30
War, Elephant trade,
Temple building #36

พุทธวจนะ/Buddha's Words

๑ โย จ วสสสํ ซีเว
หุบุปฺปญฺญ อสมาหิโต
เอกาหํ ชีวิตํ เสยฺโย
ปญฺญวนตฺสส ฌายีโน

๑ มีปัญญา มีสมาธิ
มีชีวิตอยู่วันเดียว
ประเสริฐกว่าชีวิตตั้งร้อยปี
ของผู้ที่ทรมานปัญญา ไร้สมาธิ

๑ Though one should live an hundred years,
Without wisdom and concentration,
Yet, better is a single day's life
Of one who is wise and meditative.

จาก เสฐียรพงษ์ วรรณปก, พุทธวจนะในธรรมบท, บทที่ 11 หมวดพัน

From Mr.Sathienphonng Wannapok, The Buddha's Words in the Dhammapada, lesson 11 of 'The Thousands'

วัตถุประสงค์

วารสาร **แสงพระธรรม** เป็นวารสารภาษาไทยและอังกฤษรายปี จัดทำขึ้นภายใต้มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45 มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนและความรู้ในพุทธศาสนา เรื่องราวของบุคคลสำคัญและข่าวกิจกรรมด้านพระศาสนาในจังหวัดภูเก็ต รวมทั้งโครงการพระพุทธรูปมิ่งมงคลเอกนาคคีรี (“พระใหญ่”เมืองภูเก็ต) ณ พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด ภายใต้วัดกิตติสังฆาราม (วัดกะตะ) เผยแพร่เป็นธรรมบรรณาการ ณ พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด และเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ที่ดำเนินการโดยมูลนิธิฯ รวมทั้งมอบให้แก่ห้องสมุด สถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรเพื่อสาธารณประโยชน์ และสถานที่ๆเหมาะสมในภูเก็ต โดยคณะทำงานผู้ก่อตั้งวารสารนี้ในอดีต (ภายใต้พุทธสมาคมจังหวัดภูเก็ต ปี 2550-2551) โดยวาระใหม่นี้เริ่มจากฉบับเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2559 เป็นปฐมฤกษ์

ห้องสมุดสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร และผู้สนใจต้องการรับวารสารนี้ไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ กรุณาติดต่อขอรับได้ที่

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45

42/14 หมู่ 2 ถนนเทพกระษัตรี ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000

โทร 08 6328 0369, 076 373 138-9 โทรสาร 076 373 140

email : mingmongkolphuket@gmail.com

PURPOSE

The Light of Dharma is a bilingual semiannual magazine in Thai and English. It is sponsored by Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation. Its content is about the teachings and knowledge of Buddhism, stories of important characters in Buddhism and news about Buddhist activities in Phuket, including the Phraphutthamingmongkhon Ek-nakkhiri Project (The Big Buddha of Phuket) at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd under the supervision of Kittisangkham Temple (Wat Kata). Our purposes are to contribute Dharmic knowledge at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd and through various other medias of the foundation as well as donating copies of the magazine to public amenities such as libraries, government organizations, charity organizations and other suitable places in Phuket. This magazine project is run by the same editorial board that used to run a magazine project of the same name, which was then sponsored by the Phuket Buddhist Society 2007-2008. The first issue of this new magazine is scheduled to be the July-December 2016 issue.

Any libraries, education institutes, organizations and individuals who are interested in receiving this magazine for public benefits may contact the foundation by using the contact details below.

Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation

42/14 Moo 2, Thepkasattree Road, Rasada Sub-District, Muang District,
Phuket Province 83000

Tel: 08 6328 0369, 076 373 138-9 Fax: 076 373 140

Email: MingmongkolPhuket@gmail.com

สารบัญ

แสงแรก	1
วัตถุประสงค์	2
สารบัญ	4
บทบรรณาธิการ	6
ฎีก์ตพุทธกิจ	8
ธรรมะพระอาจารย์ชยสาโร	28
เที่ยววัดป่าคลอก 157 ปี	30
ชวนโยมเข้าวัด 2566	42
เที่ยวไปในประวัติศาสตร์	50
ตำนานพุทธเจดีย์สยาม(#4)	54
บัวสามแบบ	72

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม 2567 ถึง มิถุนายน 2568

เจ้าของ : มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทธา 45

42/14 ม.2 ถ.เทพกระษัตรี ต.รัชฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000

โทร 076 373 138-9, 08 6328 0369 โทรสาร 076 373 140 , mingmongkolphuket@gmail.com

ที่ปรึกษา : นพ.ประสิทธิ์ โกยศิริพงศ์ สุพร วนิชกุล

บรรณาธิการ : หรินทร์ สุขวัจน์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ประกอบ ศรีรัตนาวดี

กองบรรณาธิการ : โชติ คชบาล ไกด์ ธรรมสาร ฐิติกานต์ อนุรัตน์

กองงานแปล : อานนท์ โคจริก มาร์ก เอโรม

ที่ปรึกษากฎหมาย : วันชนะ ตันธนานันต์

ภาพปก : วัดโสมนาราม(ป่าคลอก) ถ่ายโดย ไกด์ ธรรมสาร

ศิลปกรรม : สหธรรมิก

ที่ทำการกองบรรณาธิการ : 5/20 ม.2 ถ.เจ้าฟ้า ต.วิชิต อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 โทร 076 221 884, 08 1552 3790 harin_s@hotmail.com

มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทธา 45 : 42/14 ม.2 ถ.เทพกระษัตรี ต.รัชฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000

โทร 076 373 138-9, 08 6328 0369 โทรสาร 076 373 140 , mingmongkolphuket@gmail.com

พิมพ์ที่ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด โทร 0 2864 0434-5 Fax 0 2864 3540 อีเมล : sahadhammik@gmail.com

Contents

First Light	1
Purposes	3
Contents	5
Editorial Preface	7
Phuket Buddhist Activities	18
Dhamma by Ajahn Jayasaro	29
Visit old Temple 157 years	36
Inviting the Believers Project 2023	46
Travel in history	52
Monument of the Buddha in Siam(#4)	62
Three Lotuses	72

Volume 9 Issue 1 July 2024 – June 2025

Owner : Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation

Consultant : Dr.Prasith Koysiripong Mr.Suporn Vanichakul

Editor : Harin Sukavat

Assistant to Editor : Prakorb Srirattanawadee

Writers & Contributors : Chote Khochaban Guide Thammasan Thitikarn Arunrat

Translation team : Arnon Khojarik Marque Arome

Law Cosultant : Wanchana Tonthanant

Cover Photo : Sophon Wanaram Temple (Wat Pakhloak) ; Photo by Guide Thammasan

Graphic Designer : Chainarong Phaphon-ngam

Editorial Office : 5/20 Moo 2, Chaofa Rd., T.Wichit, A.Muang, Phuket 83000 Tel 076 221 884, 08 1552 3790 harin_s@hotmail.com

Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation : 42/14 Moo 2, Thepkrasattree Rd., T.Rasada, A.Muang, Phuket 83000

Tel 076 373 138-9, 08 6328 0369 Fax 076 373 140, mingmongkolphuket@gmail.com

Printer : Sahathammik Co., Ltd.; Tel.02 864 0434-5, Fax.02 864 3540, sahadhammik@yahoo.com

บทบรรณาธิการ

เรื่องขึ้นปกฉบับนี้ได้ชื่อ “สงคราม คำช้าง สร้างวัด” คือ บทความเรื่อง “เที่ยววัดป่าคลอก 157 ปี” ในเล่ม ซึ่งนอกจากแสงพระธรรมต้องการจะพาท่านผู้อ่านเที่ยวไปในอดีตของวัดเก่าแก่อันกำเนิดขึ้นจากหลายมิติทางสังคมแล้ว ยังใคร่จะสื่อว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นสำคัญไม่น้อยกว่าการท่องเที่ยวกระแสหลัก โดยยังได้เรียบเรียงสื่อบทการเดินทางมารับฟังแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของคณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา จากมูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีธาตุ 45 (เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2567) ขึ้นประกอบเรื่องขึ้นปกดังกล่าว

ในฐานะที่ผู้เขียนมีประสบการณ์งานทางด้านวัฒนธรรม (อดีตกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต และอดีตกรรมการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต) รวมทั้งหน้าที่ฝ่ายวิชาการของมูลนิธิฯ เชื่อมั่นว่า การท่องเที่ยวกระแสหลัก เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวแสงสี ฯลฯ นั้นถ้าพึงพอใจก็เปรียบเสมือนรักแรกพบ หากแต่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์นั้น ถ้าประทับใจ จะเปรียบเสมือนรักจีรัง เพราะเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ค่อยๆ เกิดขึ้นพร้อมกับข้อมูลความรู้ของสถานที่ที่น่าจดจำนำไปปะติดปะต่อต่อเนื่องไป

ถ้าชอบแล้วชอบเลยครับ

Editorial Preface

The cover story of this issue, "War, Elephant Trade, Temple Building," includes an article titled "Visiting Paklok Temple: 157 Years." This article provides a guided tour through the history of the ancient temple, highlighting its evolution across various social dimensions. It emphasizes the significance of cultural tourism, positioning it as equally important as mainstream tourism. The issue also features a travel article discussing guidelines for promoting local historical and cultural tourism, presented by the Senate Tourism Committee in collaboration with the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation (February 9, 2024).

As the author of this piece, I have experience in cultural work, having been a Former committee member of the Phuket Provincial Cultural Council and former director of the Office of Arts and Culture Phuket Rajabhat University. I currently oversee the academic affairs of the foundation. I am confident that while mainstream tourism, such as nature tourism or vibrant nightlife tourism, may provide immediate satisfaction, cultural or historical tourism offers enduring love. It gradually develops through knowledge and memorable experiences of the place, creating a lasting connection.

If you like it, you'll like it right away!

ภูเก็ตพุทธกิจ

(1) ทศนศึกษา1

25 กรกฎาคม 2566

ต้อนรับคณะผู้อบรมธรรมหลักสูตรคุณแม่สิริ กรินชัย 45 คน (จัดที่อ่าวฉลองวิลล่ารีสอร์ทแอนด์สปา) สุพร วนิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีธธา 45 ให้การต้อนรับและบรรยายธรรมร่วมกับวิทยากร

(2) ทศนศึกษา2

27 กรกฎาคม 2566

คณาจารย์และบุคลากรการศึกษาจากกลุ่มโรงเรียนใน อำเภอนาทม จังหวัดเพชรบุรี 87 คน เดินทางมา สักการะพระใหญ่เมืองภูเก็ตและทศนศึกษา วิทยากรพุทธ อุทยานยอดเขานาคเกิดได้บรรยาย“พุทธศาสนาในจังหวัด ภูเก็ต” และครูสมาธิได้แนะนำอบรม“7 นาที่สร้างสุข”

(3) รางวัล

7 สิงหาคม 2566

คณะเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขจากทั่วประเทศ ซึ่ง เดินทางมาปฏิบัติราชการ ณ จังหวัดภูเก็ต ได้มามอบ รางวัลด้านอนามัยดีเด่นแก่พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด ฝ่ายวิชาการมูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีธธา 45 ได้ บรรยายเรื่อง“อนามัยในอดีตเมืองภูเก็ต”(ประวัติศาสตร์ การสาธารณสุขในเมืองภูเก็ตสมัยรัชกาลที่ 3,5 และ 6)

“7 นาที่สร้างสุข” คือ กิจกรรมที่พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด จัดฝึกสมาธิแบบ เคลื่อนไหว/ลัดสั้น เพื่อให้ผู้มาเยือนได้ทดลองการบริหารจิตให้เกิดความสงบภายใน อันเป็นการ สร้างสุขภาวะชนิดหนึ่ง จัดอย่างเรียบง่ายได้ร่มโพธิ์เบื้องหน้าองค์พระใหญ่ ผู้สนใจสามารถเข้าร่วม การฝึกได้ตลอดเวลาที่วิทยากรมาประจำที่ ไม่ต้องสมัคร ไม่มีค่าใช้จ่าย

ทั้งนี้ ทางพุทธอุทยานฯได้แจ้งว่า ในรอบปีที่ผ่านมาผู้มาเยือนนานาชาติเข้ารับการฝึก มากขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ กองบรรณาธิการแสงพระธรรม เชื่อว่าท่านเหล่านั้นคงต้องการความ สงบทางจิตใจท่ามกลางวิกฤตการณ์ความไม่สงบในบางประเทศที่ยังดำเนินอยู่ จึงได้คัดภาพถ่าย กิจกรรม“7 นาที่สร้างสุข”มาแสดงเพื่อเป็นกำลังใจแก่ทุกท่านที่ตระหนักในวิกฤตการณ์ โดย สามารถเข้าไปดูวิธีฝึกได้ที่ QRcode ปกหลังวารสารนี้

(4) วันแม่ฯ 2566

11 สิงหาคม 2566

โรงเรียนดาวรุ่งวิทยาส่งการจัดกิจกรรมเนื่องในวันแม่แห่งชาติประจำปี 2566 วิทยากรของมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 ร่วมกันบรรยายพระพุทธรูปศาสนาเกี่ยวกับพระคุณแม่ และการเสด็จติดตามล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 มายังภูเก็ตของของสมเด็จพระราชินีนาถ

(5) ถวายวัด

26 กันยายน 2566

ตัวแทนมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 นำเครื่องฉีดน้ำแรงดันสูงจัดซื้อไปถวายวัดกิตติสังฆาราม(วัดกะตะ) โดยพระครูวิสุทธิกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาส อนุมโพนารับไว้เพื่อใช้ในกิจต่าง ๆ ภายในวัด

(6) อนามยวัดกะตะ

3 ตุลาคม 2566

คณะทำงานพระใหญ่เมืองภูเก็ตนำรถบรรทุกน้ำพร้อมพนักงานไปพ่นฉีดทำความสะอาดลานจอดรถ ลานกิจกรรมของวัด เพื่อทางวัดเตรียมจัดกิจกรรมตามประเพณีสารทเดือนสิบของชาวใต้ ซึ่งจะจัดขึ้นในวันเสาร์ที่ 14 ตุลาคม 2566

1. 7.6.66 ครอบครัวจากอังกฤษ
2. 18.7.66 ตะวันออกตะวันตก
3. 29.9.67 รับหนังสือ "กุญแจดอกเอก"
4. 1.10.66 สันติสุขง่ายๆ
5. 16.10.67 ปัจจุบันขณะ
6. 3.2.67 ครอบครัวจากอิสราเอล
7. 8.2.67 จากลอนดอน
8. 10.3.67 สองครอบครัวจากสาธารณรัฐเช็กพบกันโดยบังเอิญ
9. 30.3.67 จากรัสเซีย

(7) สนับสนุนประเพณี

14 ตุลาคม 2566

มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทศา 45 นาวัตตุดิปปะระกอบอาหาร
เจไปมอบให้ศาลเจ้ากินเจในภูเก็ต จำนวน 15 ศาล เพื่อใช้ทำ
อาหารให้แก่ผู้เข้าร่วมเทศกาล“ถือศีลกินผัก”ประจำปี 2566
ของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 15 ถึง 23 ตุลาคม

(8) มหาราชผู้ทรงเป็นที่รัก

23 ตุลาคม 2566

เนื่องในวันปียมหาราช มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทธา 45
จัดพิธีบวงสรวงและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ผู้ทรงเป็น
พระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่เสด็จประพาสจังหวัดภูเก็ต
เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2415

[illegible]

(9) อนุโมทนาพระนักรธรรม

25 พฤศจิกายน 2566

ขอกราบอนุโมทนาแด่พระสงฆ์จังหวัดภูเก็ตที่สามารถสอบผ่านประโยคนักธรรม
ชั้นตรี-สนามหลวง ประจำปี พ.ศ.2566 จำนวน 31 รูป โดยเป็นพระที่พำนัก ณ
ที่พัทสงฆ์ชั่วคราว พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด 2 รูป

เพื่อผู้ได้รับโอกาส

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45 ได้จัดข่าวสารณัฐ สิ่งของจำเป็น และข้าวกล่องให้แก่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดภูเก็ต เพื่อนำไปมอบให้แก่ผู้ถูกคุมประพฤติที่ได้รับโอกาสพักโทษและลดวันลงโทษ หรืออยู่ในกระบวนการตามคำสั่งศาล และทำกิจกรรมบริการสังคม เพื่อช่วยเหลือครอบครัวผู้ที่ถูกคุมประพฤติที่ยากจนหรือมีความเป็นอยู่ยากลำบาก ดังที่ แสงพระธรรม ได้ศรัทธาถ่ายทอดบางส่วนมาแสดง

(10) พัฒนาโรงพยาบาลคลอง

16 ธันวาคม 2566

นายแพทย์ชูชาติ นิจวัฒนา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลคลอง ได้เชิญคณะกรรมการพัฒนาโรงพยาบาลคลอง (รวมทั้งตัวแทนมูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทธา 45)หารือแนวทางการพัฒนาโรงพยาบาล

(11) รังบางวาด

17 ธันวาคม 2566

งานประเพณีวิ่งรอบเขื่อนบางวาด (Bangwad Charity Run) ซึ่งโรงพยาบาลวชิระภูเก็ตจัดขึ้นเพื่อหาทุนจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ ปีนี้มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทธา 45 ร่วมสนับสนุน ข้าวกล้อง 150 กิโลกรัม มะพร้าวอ่อน 200 ลูก ผลไม้กล่อง 100 กิโลกรัม และปีโป้เยลลี่ 400 ชิ้น น้ำดื่ม 350 มล. จำนวน 100 แพคเกจ

(12) มอบวชิระ

18 ธันวาคม 2566

ตัวแทนมูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทธา 45 นำพัดลมตั้งพื้นไปมอบให้โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต จำนวน 10 เครื่อง

1. 15.6.66 มอบสิ่งของจำเป็น
2. 29.7.66 มอบข้าวกล้อง 100 กิโลกรัม
3. 3.8.66 มอบข้าวสาร
4. 12.9.66 มอบข้าวสาร น้ำมันพืช
5. 14.9.66 มอบข้าวสาร
6. 19.9.66 มอบข้าวสาร
7. 4.12.66 มอบข้าวสาร
8. 9.1.67 มอบข้าวสาร
9. 25.1.67 มอบข้าวสาร
10. 13.2.67 มอบข้าวสาร

(13) ร่วมฉลองโรงพักฉลอง

26 ตุลาคม 2566

ตัวแทนมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45 นำพระพุทธรูปมิ่งมงคลเอกราชคีรี (พระใหญ่เมืองภูเก็ต) องค์จำลอง ไปมอบแด่สถานีตำรวจภูธรฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในพิธีฉลองอาคารที่ทำการใหม่

(14) สักการะพระใหญ่

30 ธันวาคม 2566

อาคม ภูศรี ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดภูเก็ตซึ่งเพิ่งมารับตำแหน่ง ได้นำคณะข้าราชการมาสักการะพระใหญ่ และมอบของขวัญวยพรปีใหม่แด่สุพร วนิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45

(15) 7 วันป้องกันอุบัติเหตุ

30 ธันวาคม 2566

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45 มอบน้ำดื่ม 100 แพ็ก เครื่องดื่มชูกำลัง 6 ลัง ให้แก่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนและทางทะเลช่วงเทศกาลปีใหม่ 2567 ระหว่างวันที่ 29 ธันวาคม 2566 ถึง 4 มกราคม 2567

เพื่อผู้ยาก

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45 ได้จัดถุงยังชีพให้แก่เครือข่ายจิตอาสาและอสม.ในท้องที่ได้สำรวจ เพื่อนำไปมอบให้แก่ครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือ

(16) คุณหมออวยพร

9 มกราคม 2567

คณะแพทย์โรงพยาบาลวชิระภูเก็ตนำกระเช้าของขวัญมามอบให้ สุปพร วนิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 ในฐานะผู้สนับสนุนการพัฒนาห้องผู้ป่วยฉุกเฉินและประสานการสนับสนุนจากมูลนิธิทุนท่าน้าวมหาราชม จัดซื้อเครื่องเอกซเรย์หลอดเลือดระบบดิจิทัลให้แก่โรงพยาบาล

(17) เสาหลักทัศนศึกษา

11-12 มกราคม 2567

ด้วยการชี้แนะจากเจ้าคณะจังหวัดพังงา กระบี่ ระนอง องค์การบริหารส่วนตำบลเสาหลัก นครศรีธรรมราช ได้จัดกิจกรรมนำนักเรียนในท้องที่ทัศนศึกษาฝึกรอบมธรรมยังพุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด 2 วันทางคณะทำงานพระใหญ่เมืองภูเก็ตยังได้นำคณะไปชมพิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัว

(18) ห้องเที่ยววัฒนธรรม

9 กุมภาพันธ์ 2567

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 ให้การต้อนรับคณะกรรมการธิการการท่องเที่ยว วุฒิสภา นำโดย พล.อ.ธนศักดิ์ ปฎิมาประกร และจัดบรรยาย“แนวทางส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” โดยนักวิชาการของมูลนิธิฯ และได้เชิญดร.ราชรถ ปัญญาบุญ ผู้เชี่ยวชาญปรัชญาศาสนา มานำเสนองานวิจัย“การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของพุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด”

1. 14.8.66 ช่วยบ้านที่เสียหายจากพายุฝน และมอบถุงยังชีพให้
2. 3.10.66 จัดซื้อของจำเป็นให้ผู้ป่วยติดเตียง
3. 30.10.66 มอบสิ่งของและเตียงผู้ป่วย
4. 1.12.66 แด่ผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช
5. 15.12.66 มอบถุงยังชีพ กางเกงผ้าอ้อมผู้ใหญ่
6. 19.12.66 มอบถุงยังชีพ กางเกงผ้าอ้อมผู้ใหญ่
7. 8.2.67 แด่ชาวกระรน
8. 20.2.67 บรรเทาทุกข์ผู้ขาดแคลน
9. 21.3.67 มอบ 10 ครอบครัว
10. 19.4.67 มอบเครื่องช่วยฟัง

(19) ศาลหลักเมือง

13 กุมภาพันธ์ 2567

ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตได้เรียกประชุมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหารือเรื่องการบูรณะศาลหลักเมืองจังหวัดภูเก็ต ณ ศาลากลางจังหวัด โดยสุพร วนิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรืธา 45 ในฐานะผู้สนับสนุนงานก่อสร้างเข้าร่วมรับฟัง

(20) มาฆะพระใหญ่ 2567

24 กุมภาพันธ์ 2567

ก่อนสนธยารัชมามบูชาประจำปี 2567 สุพร วนิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรืธา 45 และคณะทำงานพุทธอุทยานยอดเขานาคเกิดนิมนต์พระสงฆ์ที่อยู่สำนัก 3 รูป ประกอบพิธีเวียนเทียน ณ ลานเวียนเทียนรอบองค์พระใหญ่ มีสาธุชนทั้งไทยและเทศที่มาร่วมเวียนเข้าร่วม

(21) พระใหญ่สกายรัน

17 มีนาคม 2567

จังหวัดภูเก็ตจัดกิจกรรม “ภูเก็ตพระใหญ่สกายรัน 2024 (Phuket Big Buddha Sky Run)” วิ่งมาราธอนขึ้นพุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด โดยมีนายโสภณ สุวรรณรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตเป็นประธาน มีนักท่องเที่ยวยุวสมัครเข้าร่วมหลายร้อยคน ออกวิ่งเข้าสู่อันดับเวลา 9 นาฬิกาเศษ

กฐิน 2566

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรืธา 45 ได้ร่วมงานกฐินประจำปี 2566 อันรวมถึงประเพณีเข้าพรรษากับวัดต่างๆ ทั้งในและนอกจังหวัดภูเก็ต

(22) วุฒิสมาชิกเยือนพระใหญ่

23 มีนาคม 2567

สุพร วณิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรัทธา 45 ให้การต้อนรับคณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น วุฒิสภา นำโดย พล.อ.เลิศรัตน์ รัตนวานิช ประธานกรรมาธิการ ซึ่งเดินทางมาศึกษาดูงานยังจังหวัดกระบี่และภูเก็ต

(23) สร้างน้ำพระ

31 มีนาคม 2567

คณะทำงานพุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด อัญเชิญพระพุทธรูปปางต่างๆ 3 องค์ มาประดิษฐานบนแท่น ณ เชิงบันไดแก้ว บันไดเงิน บันไดทอง เบื้องหน้าองค์พระใหญ่เมืองภูเก็ต ให้ศาสนิกชนได้สร้างน้ำเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ประจำปี เพื่อความเป็นสิริมงคล

1. 22.7.66 ร่วมกับ รร.ดาวรุ่งฯแห่งเทียนพรรษาไปยังวัดควนกะไหล จ.พังงา
2. 5.11.66 ออกโรงทาน 3 วัด 1 ศาลเจ้า
3. 11.11.66 ออกโรงทาน 3 วัด
4. 19.11.66 กฐินวัดกิตติสังฆาราม (กะตะ)
5. 20.11.66 กฐินวัดมงคลนิมิตร (พระอารามหลวง)
6. 21.11.66 โรงทานร่วมงานกฐินวัดมงคลนิมิตร

(24) อบรมสมาธิ

19 เมษายน 2567

สงฆ์และคณะผู้ฝึกอบรมสมาธิ ศิษย์พระราชมหายาน (หลวงพ่อดำสิงห์ดำ) วัดท่าซุง จังหวัดอุทัยธานี และผู้เข้าร่วมอบรม 10 ท่าน เข้าพัก ณ พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด โดยจะพำนักดำเนินกิจกรรมไปจนถึงวันที่ 25 เมษายนนี้ ตามที่ได้ขอและรับอนุญาต

(25) วชิระอนามัย

14 มกราคม 2567

คณะทำงานพระใหญ่เมืองภูเก็ตจัดรถฉีดน้ำแรงดันสูงไปฉีดน้ำชำระรอบโรงพยาบาลวชิระภูเก็ต โดยเฉพาะบางพื้นที่ที่ครุฑบายอยู่ใต้อาคารซึ่งยากต่อการดำเนินการ ตามคำขอของกลุ่มงานบริหารทั่วไป รพ.วชิระภูเก็ต

(26) รัสเซียอาสา

16 มกราคม 2567

สามหนุ่มใหญ่หัวใจอาสาชาวรัสเซียมาช่วยเก็บกวาดกิ่งไม้ใบหญ้า ฯลฯ พื้นที่พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิดตั้งแต่เปิดทำการ 8.30 น. โดยคณะทำงานพระใหญ่เมืองภูเก็ตสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และทั้งสามจะกลับมาร่วมกันทำอีกในวันรุ่งขึ้น

วันเด็ก 2567

มูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 ได้มอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนอุปกรณ์การเรียน น้ำดื่มแพ็คเกจ และร่วมออกร้านในเทศกาลวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2567 ซึ่งจัดขึ้นในวันเสาร์ที่ 12 มกราคม แก่โรงเรียน เทศบาล และหน่วยราชการ ทั้งในและนอกจังหวัดภูเก็ต

(27) ผู้ใหญ่สักการะพระใหญ่

19 มกราคม 2567

สุพร วณิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 ให้การต้อนรับคณะผู้ใหญ่จากกรุงเทพฯ นำโดย หม่อมหลวงอนุพร เกษมสันต์ และ พล.อ.ศักดา แสงสนิท ซึ่งเดินทางมาสักการะพระใหญ่เมืองภูเก็ต โดยสุพรได้บรรยายสรุปโครงการพุทธอุทยานยอเขานาคเกิด และนำชมสถานที่รวมทั้งสักการะพระบรมรูปสมเด็จพระปิยมหาราช

(28) แต่โรงพยาบาลฉลอง

23 มกราคม 2567

ระวิเพ็ญ กิ่งแก้ว รองผอ.โรงพยาบาลฉลอง เมืองภูเก็ต รับมอบปัจจัยและเครื่องสังฆทานจากมูลนิธิพระพุทธรูปมิ่งมงคล ศรีทธา 45 เพื่อถวายพระสงฆ์ 9 รูปที่จะเจริญพระพุทธมนต์ในงานฉลองเปิดดำเนินการโรงพยาบาลอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 26 มกราคม 2567 โดยพระครูเมตตาภิรม เจ้าคณะจังหวัดจะเป็นประธานสงฆ์

1. 15.1.67 มอบทุนการศึกษาแก่โรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลฉลอง
2. 11.1.67 มอบทุนการศึกษา จักรยาน น้ำดื่มและออกบ้านขนม แก่โรงเรียนในเขตเทศบาลกระน
3. 11.1.67 มอบทุนการศึกษแก่โรงเรียนบ้านฉลอง
4. 11.1.67 มอบทุนการศึกษาและจักรยานผ่านสำนักงานจังหวัดภูเก็ต
5. 12.1.67 มอบทุนการศึกษาและจักรยานแก่โรงเรียนเกาะสิเหร่
6. 12.1.67 มอบทุนการศึกษาแก่โรงเรียนวัดถ้ำภูวนาราม (วัดใต้)
7. 9.1.67 มอบทุนการศึกษาแก่โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์
8. 13.1.67 ออกบ้านขนมงานวันเด็ก ณ กองบัญชาการกองทัพบก กรุงเทพฯ

PHUKET BUDDHIST ACTIVITIES

(1) Study Tour 1

July 25, 2023

Forty-five new students were welcomed to the Khun Mae Siri Karinchai Meditation Training Course held at Aochalong Villa Resort & Spa, where Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation President Suporn Vanichakul was among the instructors lecturing on the tenets of Dhamma.

(2) Study Tour 2

July 27, 2023

Eighty-seven school teachers and staff from Nong Ya Plong District of Phetchaburi Province paid their respects at Big Buddha Garden on Mt. Nakkerd in Phuket, where one Garden instructor expanded on the topic of Religious Buddhism in the province, and another introduced the meditation training course, "7 Minutes to Happiness."

(3) Awards

August 7, 2023

Ministry of Public Health officials from across the country, in Phuket on government business, presented their Outstanding Hygiene Award to the Buddha Garden on Mt. Nakkerd. Local scholars from the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation then lectured on Phuket Sanitation in the Past, comprising a history of public health issues in Phuket during the reigns of Rama III, Rama V, and Rama VI (1824 - 1925).

7 Minutes to Happiness

"7 Minutes to Happiness" is an activity organized by the Buddha Garden on Mt. Nakkerd, featuring short, moving meditation sessions. These sessions are designed to help visitors practice mindfulness and achieve inner peace, contributing to their overall well-being. The activities are conducted simply under the Bodhi tree in front of the Big Buddha. Interested participants can join the training anytime the instructor is present. No registration or fees are required.

The Buddha Garden on Mt. Nakkerd reports a significant increase in international visitors participating in the training over the past year. The editorial team of "The Light of Dharma" believes that many of these visitors seek mental tranquility amidst ongoing crises in some countries. Photos of the "7 Minutes to Happiness" activity have been curated to encourage those aware of such crises. You can view the training method via the QR code on the back cover of this journal.

(4) Mother's Day 2023

August 11, 2023

Thai Mother's Day 2023 activities at Dowroong Wittaya School in Phuket included lecturers from the Praphutthamingmongkhon Saththa 45 Foundation. Their topics: Buddhism; the grace of mothers; and Queen Sirikit visiting Phuket with His Majesty King Rama IX.

(5) Temple Donation

September 26, 2023

Representatives from Praphutthamingmongkhon Saththa 45 Foundation donated a high-pressure water sprayer to Wat Kittisangkham (Wat Kata). Phra Khru Wisutthikittiyaphon, the wat's abbot, accepted it gratefully on behalf of the temple, where it would find many uses.

(6) Kata Temple Sanitary Cleaning

October 3, 2023

Big Buddha Phuket sent a water truck and staff to spray and clean Kata Temple's parking lot and activity areas preparatory to activities centered on the southern Thai traditional holiday Sart Duen Sib, held Saturday, October 14, 2023.

1. 7.6.23 Family from England
2. 18.7.23 East and West
3. 29.9.23 Receiving the Prime Key booklet
4. 1.10.23 Simple Peace
5. 16.10.23 Present Moment
6. 3.2.24 Family from Israel
7. 8.2.24 From London
8. 10.3.24 Two families from the Czech Republic meet by chance
9. 9.30.24 From Russia

(7) Supporting Tradition

October 14, 2023

Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation delivered ingredients used to prepare vegetarian food for participants in Phuket Vegetarian Festival to fifteen Chinese shrines. The annual festival was held October 15 - 23, 2023.

(8) Beloved Great King

October 23, 2023

King Chulalongkorn Memorial Day: Praphutthaming-mongkhon Sattha 45 Foundation paid ritual homage in memory of His Majesty's great benevolence. King Chulalongkorn (also called Rama V) was the first Thai monarch to visit Phuket, on March 3, 1872.

[illegible]

(9) Felicitations to Buddhist Monks

November 25, 2023

The Foundation congratulated 31 monks from Phuket who passed the 2023 Dhamma studies examination for Dhamma Scholar First Grade - Sanam Luang. Among them were two residing in the temporary quarters for monks at the Big Buddha Garden on Mt. Nakkerd.

For Those Given a Chance

The Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation has provided rice bags, essential items, and packed meals to the Phuket Probation Office. These supplies are intended for probationers who have been given the opportunity for parole or sentence reduction or who are in the process as ordered by the court. The initiative also includes community service activities to support the families of underprivileged or struggling probationers. The Light of Dharma has selected and displayed some photos of these efforts.

(10) Chalong Hospital Development

December 16, 2023

Dr. Chuchart Nijvattana, Director of Chalong Hospital, invited the Chalong Hospital Development Committee (including representatives from the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation) to discuss hospital development plans.

(11) Bangwad Run

December 17, 2023

The traditional Bangwad Dam Charity Run was organized by Vachira Phuket Hospital to help fund medical equipment purchases. In support thereof, the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation provided 150 boxed meals, 200 coconuts, 100 boxes of fruit, and 400 pieces of Pipo jelly Drinking Water size 350 ml. 100 packs.

(12) Donation to Vachira

December 18, 2023

Representatives of the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation donated ten floor fans to Vachira Phuket Hospital.

1. June 15, 2023
– Donating essential items
2. July 29, 2023
– Donating 100 meal boxes
3. August 3, 2023
– Donating rice
4. September 12, 2023
– Donating rice and cooking oil
5. September 14, 2023
– Donating rice
6. September 19, 2023 – Donating rice
7. December 4, 2023 – Donating rice
8. January 9, 2024 – Donating rice
9. January 25, 2024 – Donating rice
10. February 13, 2024 – Donating rice

(13) Chalong Provincial Police Station Celebration
October 26, 2023

Representatives of the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation presented a replica of Phra Phuttha Ming Mongkol Eknakhiri (the Big Buddha of Phuket) to Chalong Police Station, in Mueang District of Phuket Province, during ceremonies related to opening of the new police office building.

(14) Paying Homage to the Big Buddha

December 30, 2023

Arkorn Phusri, newly appointed commander of Phuket Provincial Prison, led officials in paying homage to the Big Buddha. They also presented a New Year gift to President of the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation Suporn Vanichakul.

(15) Seven-Day Accident Prevention Campaign
December 30, 2023

Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation donated a hundred packs of drinking water and six cases of energy drink to the Road and Sea Accident Prevention and Reduction Operations Center for the 2024 New Year festival, December 29, 2023, to January 4, 2024.

For the Needy

The Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation has prepared survival kits for volunteer networks and local health volunteers in surveyed areas to distribute to families in need of assistance.

(16) Doctors' New Year Greeting

January 9, 2024

Doctors from Vachira Phuket Hospital presented a gift basket to Suporn Vanichakul, President of the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation, in appreciation of his support for emergency room development, and for coordinating support from the Thao Maha Brahma Foundation related to purchase of the hospital's digital angiography machine.

(17) Sao Phao Field Trip

January 11-12, 2024

Sao Phao Subdistrict Administrative Organization in Nakhon Si Thammarat organized -- under the guidance of Phang Nga, Krabi and Ranong's Chief Monk -- local students' educational field trip to the Big Buddha Garden on Mt. Nakkerd for two days' training. Led by Big Buddha Phuket's team, the students also visited Phuket Thai Hua Museum.

(18) Cultural Tourism

February 9, 2024

Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation welcomed the Senate Tourism Committee, led by Gen. Thanasak Patimaprakorn. The committee heard a lecture on "Guidelines for Promoting Historical and Local Cultural Tourist Attractions" by Foundation scholars. Dr. Ratcharot Panyaboon, whose disciplines are philosophy and religion, presented his research on "Developing Religious, Artistic, and Cultural Tourism of the Buddha Garden on Mt. Nakkerd."

1. August 14, 2023 – Assisting homes damaged by storms and providing survival kits
2. October 3, 2023 – Purchasing essential items for bedridden patients
3. October 30, 2023 – Donating items and a patient bed
4. December 1, 2023 – For flood victims in Nakhon Si Thammarat Province
5. December 15, 2023 – Donating survival kits and adult diapers
6. December 19, 2023 – Donating survival kits and adult diapers
7. February 8, 2024 – For residents of Karon
8. February 20, 2024 – Providing relief for those in need
9. March 21, 2024 – Donating to 10 families
10. April 19, 2024 – Donating hearing aids

(19) City Pillar Shrine

February 13, 2024

The Governor of Phuket called a meeting with relevant sectors to discuss the restoration of the Phuket City Pillar Shrine at the Provincial Hall. Suporn Vanichakul, President of the Praphutthamingmong Sattha 45 Foundation, attended as a supporter of the construction work.

(20) Makha Bucha Big Buddha 2024

February 24, 2024

On the eve of Makha Bucha Day 2024, Suporn Vanichakul, President of the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation, and the working group of the Buddha Garden on Mt. Nakkerd invited three resident monks to perform a candlelight procession ceremony around the Big Buddha. Both Thai and international devotees attended.

(21) Big Buddha Sky Run

March 17, 2024

Phuket Province organized the "Phuket Big Buddha Sky Run 2024," a marathon up to the Buddha Garden on Mt. Nakkerd. The event, which attracted hundreds of tourists, was overseen by Phuket Governor Sophon Suwanrat. The early morning run ended just after nine in the morning.

Kathina 2023

The Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation participated in the annual Kathina festival of 2023, which includes the Buddhist Lent tradition at various temples both within and outside Phuket Province.

(22) Senators Go to the Big Buddha

March 23, 2024

Suporn Vanichakul, President of the Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation, welcomed the Senate Local Administration Committee, led by General Lertrat Rattananavich, to study the area in the Krabi and Phuket provinces.

(23) Buddha Pouring Ceremony

March 31, 2024

The working group of the Buddha Garden on Mt. Nakkerd brought three different Buddha statues to be enshrined on pedestals at the base of the glass, silver, and gold stairs in front of the Big Buddha of Phuket. Devotees could pour the Buddha statues during the annual Songkran festival for auspiciousness.

1. July 22, 2023 – Collaborating with Dowroongwittaya School to parade candle offerings to Khlai Temple, Phang Nga Province
2. November 5, 2023 – Offering food at three temples and one shrine
3. November 11, 2023 – Offering food at three temples
4. November 19, 2023 – Kathina at Kitti Sangkharam Temple (Kata)
5. November 20, 2023 – Kathina at Mongkol Nimit Temple (Royal Temple)
6. November 21, 2023 – Setting up a booth at the Kathina festival at Mongkol Nimit Temple

(24) Meditation Training

April 19, 2024

Monks and meditation trainees, disciples of Phra Rajphromyan (Luang Por Ruesi Lingdam) from Wat Thasung in Uthai Thani Province, along with 10 participants, stayed at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd. They will be conducting their activities until April 25, as per their request and granted permission.

(25) Wachira Health

January 14, 2024

The Big Buddha Phuket working group arranged for a high-pressure water-spraying vehicle to clean the drainage ditches around Vachira Phuket Hospital. This was done especially in areas where the drains run under buildings, making it difficult to clean, as requested by the General Administration Division of Vachira Phuket Hospital.

(26) Russian Volunteers

January 16, 2024

Three Russian men with volunteer spirit came to help clear branches, leaves, and other debris in the Buddha Garden on Mt. Nakkerd. They started their work at 8:30 AM, supported by the Big Buddha Phuket working group with materials and equipment. The three volunteers plan to return the next day to continue their efforts.

Children's Day 2024

The Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation provided scholarships, school supplies, and packs of drinking water, and participated in the National Children's Day Festival of 2024. This event was held on Saturday, January 12, for schools, municipalities, and government agencies both within and outside Phuket Province.

(27) Dignitaries Worship at the Big Buddha
January 19, 2024

Suporn Vanichakul, President of the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation, welcomed a group of dignitaries from Bangkok, led by Mom Luang Anuporn Kasemsan and General Sakda Saengsanit, who came to worship at the Big Buddha Phuket. Suporn gave a summary of Phra Buddha Garden on Mt. Nakkerd project and guided them on a tour of the site, including a worship ceremony for the statue of King Chulalongkorn.

(28) For Chalong Hospital

January 23, 2024

Rawiphen Kingkaew, Deputy Director of Chalong Hospital in Phuket, received funds and Sangha Dana (monastic offerings) from the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 offer to nine monks who will chant Buddhist blessings at the official opening ceremony of Chalong Hospital on January 26, 2024. Phra Khru Metta Phirom, the provincial abbot, will preside over the ceremony.

1. January 15, 2024 - Donating scholarships to schools in the Chalong subdistrict municipality
2. January 11, 2024 - Donating scholarships, bicycles, and drinking water, and setting up a snack booth for schools in the Karon subdistrict municipality
3. January 11, 2024 - Donating scholarships to Baanchalong School
4. January 11, 2024 - Donating scholarships and bicycles through the Phuket Provincial Office
5. January 12, 2024 - Donating scholarships and bicycles to Koh Sirae School
6. January 12, 2024 - Donating scholarships to Watlattiwanaram School (Wat Tai)
7. January 9, 2024 - Donating scholarships to Watsawang Arom School
8. January 13, 2024 - Setting up a snack booth at the Children's Day event at the Army Headquarters, Bangkok

ธรรมะพระอาจารย์ชยสาโร

พระพรหมพัชรญาณมุนี (ณอน ชยสาโร)

ความดีและความรักต่อคนที่เราชอบหรือคนที่เหมือนเรานั้นไม่ยากนัก

มันไม่ใช่ความสำเร็จทางจิตวิญญาณ

เมตตาที่ซัดเส้นใส่คนที่โหดร้ายและทุจริตและรุนแรงในโลกนี้ไม่ใช่เมตตาเลย

เมตตาไม่มีข้อยกเว้น มันจำขอบเขตไม่ได้

เมตตาต้องการรากฐานของสัมมาทิฐิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไว้วางใจในกฎแห่งกรรม

มันยังต้องมีการปลูกฝังของสติและปัญญา ยิ่งเราสังเกตภายในตัวเองมากเท่าไร ความเป็นมลทิน

สามารถจืดจางได้ทุกขณะ เรายังรู้สึกเห็นอกเห็นใจตัวเองและผู้อื่นมากขึ้นเท่านั้น

เราดีว่ามันยากแค่ไหนสำหรับคนที่ไม่เคยเรียนรู้ที่จะดูแลจิตใจของพวกเขาและไม่มีการป้องกันภายใน

เราเห็นว่าไม่มีคนชั่วร้ายข้างนอกนั่น มีแต่หุ่นเชิดถูกจัดการโดยการทำให้มลทิน

เราไม่พอใจใคร่ตรองถึงความทุกข์ทรมานที่รออยู่ในอนาคต อันเป็นผลมาจากกรรมที่พวกเขาได้สร้างขึ้น

เราหวังว่าทุกคนจะมีความสุขแห่งความดี และปลอดภัยจากการเป็นมลทินที่มีแต่ธรรมะเท่านั้นที่จะให้

LIGHT OF SHAUN

Dhamma by Ajahn Jayasaro

Phraphromphacharayanmuni (Shaun Jayasaro)

Kindness and love for people we like, or who are like us, is not so difficult. It is not a spiritual accomplishment. Metta that draws the line at the cruel and corrupt and violent people in the world is no metta at all. Metta makes no exceptions. It recognizes no boundaries.

Metta requires a foundation of Right View, in particular a trust in the law of kamma. It also requires the cultivation of mindfulness and wisdom. The more we observe within ourself how defilement can hijack the mind at any moment, the more compassion we feel for ourself and others. We realize just how difficult it must be for those who have never learnt how to take care of their minds, and have no inner defences. We see that there are no evil people out there, just puppets manipulated by defilement. We take no pleasure in contemplating the suffering that awaits them in the future as a result of the Kamma they have created. Instead we wish all beings the joy of goodness and the safety from defilement that only the Dhamma can provide.

เที่ยววัดป่าคลอก 157 ปี*

โชติ คชบาล

จากร่องรอยประวัติศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าวัดเก่าแก่แห่งนี้เกิดจากการสงคราม การค้าช้าง และการขยายตัวของชุมชน

ในอดีตสภาพพื้นที่ราบฝั่งตะวันออกของเกาะภูเก็ตเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ มีเส้นทางน้ำเชื่อมต่อทะเล เมื่อจักรวรรดิอังกฤษยึดครองเข้าปกครองอินเดียบางส่วน ต้องการช้างจากไทยไปเสริมกำลังทัพ ขั้บสู้กับชนพื้นเมืองที่ต่อต้าน โดยที่ช้างไทยนั้นแข็งแรงและฝึกง่าย จึงทำให้อยุธยาในปลายสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ.2173-2199) ได้ส่งขุนนางกรมคชบาล(จอมเฒ่าและจอมร้าง)ลงมาตั้งที่ทำการเริ่มจากพื้นที่เมืองตะกั่วทุ่ง พังงา แล้วขยายข้ามช่องแคบปากพระไปยังเมืองกลาง(ภูเก็ต) ทำหน้าที่จัดหาและฝึกช้างเพื่อส่งไปยังอินเดีย

อันรวมถึงการสร้างเพนียด หรือคอกช้างขึ้นในอาณาบริเวณพื้นที่ที่ชาวบ้านในเวลาต่อมาเรียก“ป่าคอกช้าง”

การค้าช้างกับอังกฤษควบคู่ไปกับการค้าแร่ดีบุก อำพัน ฯลฯ ที่มีมาก่อน สร้างรายได้ให้แก่ราชอาณาจักรอยุธยาไม่น้อย ชุมชนบ้านป่าคอกช้างหรือบ้านป่าคอกค่อยๆขยายตัวขึ้นพร้อมกับการทำแร่ดีบุก ซึ่งมีแรงงานชาวจีนทยอยเข้ามาแสวงโชค โดยมาตั้งชุมชนอยู่ที่บ้านท่าเรือ เรียกว่า “บ้านทุ่งจีน” มีการเข้ามาตัดไม้เพื่อใช้ในการถลุงแร่บริเวณบ้านป่าคอก เรียกว่า “บ้านจีนทำไม้” สันนิษฐานว่าชื่อป่าคอกต่อมาเพี้ยนไปเป็นป่าคลอก

ล่วงถึงปี 2410 เมื่อชุมชนขยายตัวขึ้น จึงมีการสร้างวัดป่าคลอกขึ้นเป็นศูนย์กลางชุมชน (ตามจารีตของอยุธยา) 157 ปีผ่านไป ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดโสภณวนาราม(แปลว่า วัดป่างาม) ณ บ้านป่าคลอก หมู่ที่ 2 ตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง มีการพัฒนาต่อเนื่องจนเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนตำบลป่าคลอก มีความสงบร่มรื่น มีภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถสวยงามวิจิตร พระประธานพุทธปฏิมาอัครลักษณะฝีมือสกุลช่างท้องถิ่นภาคใต้

นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดภูเก็ต

ไกด์ ธรรมสาร ใคร่เชิญชวนผู้ที่สนใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวไปในอดีตไปเยี่ยมชมวัดโสภณวนาราม(วัดป่าคลอก) วัดเก่าแก่อันเกิดจากการสงคราม การค้าช้าง และการขยายตัวของชุมชนแห่งนี้สักครั้ง

*เรียบเรียงจาก “ประวัติพระพุทธศาสนา : วัดป่าคลอก” ตีพิมพ์ภาศไว้ ณ วัดโสภณวนาราม (วัดป่าคลอก) ตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง ; กลาง ภูเก็ต และบ้านเมืองฝั่งทะเลตะวันตก, ปญญา ศรีนาถ, สนพ.ศิลปวัฒนธรรม 2546

ภายในอุโบสถ

พักัตรัพระประธานประติมากรรมฝัมือสกุลช่างทอ้งถัณฑัภาคไต้

จิตรกรรมฝาผนังพุทธประวัติ ตอนพุทธปรินิพพาน

จิตรกรรมฝาผนังตอนมหาภิเนษกรรม

Touring Wat Pa Khlok: 157 Years of History^{*}

Chote Khochaban

Tracing back through history, it can be said that this ancient temple emerged from war, the elephant trade, and community expansion.

In the past, the eastern plains of Phuket Island were lush forests with waterways connected to the sea. When the British Empire took control of parts of India, they needed elephants from Thailand to strengthen their forces against the resisting natives. Thai elephants, being strong and easy to train, were highly sought after.

Thus, in the late Ayutthaya period, during the reign of King Prasat Thong (1630-1656), nobles from the Kachaban Department (the elephant trainers) were sent to establish operations starting in the Takua Thung area of Phang Nga. They then expanded across the Pak Prah Strait to the Thalang area (Phuket) to source and train elephants to be sent to India. This included the construction of elephant kraals (enclosures) in the area, which later locals referred to as "Pa Khok Chang" (Elephant Kraal Forest).

The elephant trade with the British, alongside pre-existing trades of tin, amber, and other goods, brought significant revenue to the Kingdom of Ayutthaya. The community of Ban Pa Khok Chang, or Ban Pa Khok, gradually expanded with the tin mining industry, attracting Chinese laborers seeking fortune. These laborers established communities at Ban Tha Ruea, known as "Ban Thung Chin" (Chinese Field Village), and engaged in timber cutting for smelting tin in the Ban Pa Khok area, referred to as "Ban Chin Tham Mai" (Chinese Logging Village). It is believed that the name Pa Khlok eventually evolved from this historical context.

By 1867, as the community grew, Wat Pa Khlok was established as the community center following Ayutthaya traditions. 157 years have passed, and it is now called Wat Sapon Wanaram (meaning Beautiful Forest Temple) in Ban Pa Khlok, Moo 2, Pa Khlok Subdistrict, Thalang District. It has continuously developed into a spiritual center for the Buddhists of Pa Khlok Subdistrict. The temple is peaceful and serene, featuring exquisite murals in the ordination hall and a uniquely crafted principal Buddha statue, a work of local Southern artisans.

Wat Pa Khlok is now a notable historical and cultural tourist destination in Phuket Province.

Chote Khochaban invites local history enthusiasts and tourists with a passion for exploring the past to visit Wat Sapon Wanaram (Wat Pa Khlok), an ancient temple that has its roots in war, the elephant trade, and community expansion.

^{*}This information is compiled from "The History of Buddhism: Wat Pa Khlok," posted at Wat Sapon Wanaram (Wat Pa Khlok), Pa Khlok Subdistrict ; *Thalang Phuket and Western Coastal Towns*, Panya Srinak, Art and Culture Publishing House, 2003.

Inside the ordination hall

The face of the principal Buddha statue, a masterpiece by local Southern artisans

Mural of the Buddha's life story, depicting the Parinirvana

Mural depicting the Great Renunciation

ชวนโยมเข้าวัดฯ 2566

हरिहर सुखान्

โครงการ “ชวนโยมเข้าวัด สมานฉันท์ รักษาถิ่นชายแดนใต้” ในปี 2566 นี้ มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรัทธา 45 ได้รับหนังสือจากพระมหามานพ อดิโรจน์ เจ้าคณะตำบลรีอเสาะ-ศรีสาคร เจ้าอาวาสวัดไธเรียมังคลาราม ตำบลชากอ อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ขอให้เป็นธุระนิมนต์พระมาจำพรรษา ยังวัดบางวัดในจังหวัดนราธิวาสให้ครบ 5 รูป เพื่อให้ครบองค์รับกฐิน กระทำสังฆกรรม และเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ประชาชนในพื้นที่

ซึ่งมูลนิธิก็ได้รับเมตตาจากพระอาจารย์จรรย์ อนันต์ โนนกโน แห่งอุทยานธรรมดงยาง จังหวัดศรีสะเกษ ต่อเนื่องจากปีที่แล้วอีกครั้ง โดยท่านได้มอบหมายให้หมู่สงฆ์อาสาสมัครของท่าน 20 รูป ไปจำพรรษาปฏิบัติกิจยังวัดในจังหวัดนราธิวาสตลอดช่วงพรรษา โดยมูลนิธิได้ให้จรรย์ จินดาพล เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมเป็นตัวแทนไปรับสงฆ์หมู่แรกจากอุทยานธรรมดงยางมาพักเตรียมยังพุทธอุทยาน ยอดเขานาคเกิดปลายเดือนมิถุนายน และนิมนต์ลงพื้นที่จังหวัดนราธิวาสวันที่ 6 กรกฎาคม 2566 รวมทั้งประสานขับเคลื่อนงานจนเสร็จสิ้นโครงการไปเมื่อปลายเดือนพฤศจิกายน 2566 สามารถจัดงานกฐินได้ครบ 9 วัด ได้แก่ ที่พัทลุงบ้านไธเรียม ต.ศรีบรรพต อ.ศรีสาคร, วัดป่าไผ่ ต.ตันหยงลิมอ อ.ระแงะ, วัดลีตานนท์ ต.สุคีริน อ.สุคีริน, วัดตันหยงมัส ต.ตันหยงมัส อ.ระแงะ, วัดศรีสาคร ต.ชากอ อ.ศรีสาคร, วัดขวัญไม้งาม ต.บางปอ อ.เมือง, วัดเขากง ต.ลำภู อ.เมือง ฯลฯ

พระสงฆ์อาสาในโครงการซึ่งเป็นศิษย์พระอาจารย์จรรย์ อนันต์ โนนกโน ได้แก่ พระทองพูน จิรวฑฒโน พระพยุ ญาณวิโร พระประหยัด ธรรมทีโป พระบันสกรณ เทวธมโม พระสมหมาย กิตติภทโท พระถนอม กนตวณโณ พระณัฐฐนนท์ ฐิตคุโณ พระสินชัย สุมงคลโณ พระจำเรียม ธรรมโชโต พระทองเงิน โสธโน พระคมกฤต สุทจจิตโต พระนันทกานต์ ฉนทสีโล พระชูกิจ อคฺคปณฺโญ พระศิริณ สุชาโต วัดไธเรียมังคลาราม ต.ชากอ อ.ศรีสาคร และ วัดไธเรียมปัตตานี ต.ช้างเผือก อ.จะนะ

มูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรัทธา 45 ประารถนาให้โครงการชวนโยมเข้าวัดฯ ปี 2566 นี้ จะเป็นไปเพื่อการสืบพระศาสนา เป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่ท้องถิ่น และสร้างความผาสุกมั่นคงทางวัฒนธรรม แก่พี่น้องศาสนิกในจังหวัดนราธิวาส สมดังปณิธานของผู้มีส่วนร่วมทุกประการ

ที่ จต.รศ. ๑๙/๒๕๖๖

สำนักงานเจ้าคณะตำบลหรือเสาะ-ศรีสาคร
วัดไธเรย์มังคลาราม ตำบลชากอ
อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอนิมนต์พระมาจำพรรษา

เรียน โยมสุพร ประธานมูลนิธิพระใหญ่เมืองภูเก็ต

ด้วยวัดในจังหวัดนราธิวาส มีพระภิกษุสงฆ์จำนวนน้อย โดยเฉพาะช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ในแต่ละวัดต้องการหาพระภิกษุสงฆ์มาปฏิบัติศาสนกิจและจำพรรษาให้ครบ ๕ รูป เพื่อให้ครบองค์รับกฐิน และเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนในพื้นที่

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากโยมสุพรช่วยเป็นธุระจัดหาพระภิกษุสงฆ์มาจำพรรษาในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้นดังกล่าวแล้วนั้น

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควรเป็นการต่อไป

เจริญพร

(พระมหามานพ อติโรจโน)

เจ้าคณะตำบลหรือเสาะ-ศรีสาคร

โทร. ๐๙-๑๐๙๓-๐๙๗๓

จรัญ จินดาพล ฝ่ายกิจกรรม มูลนิธิฯ นำรถไปรับ
หมู่สงฆ์อาสาที่อุทยานธรรมดงยาง จังหวัด
ศรีสะเกษ

ฝ่ายกิจกรรมมูลนิธิฯ นำหมู่สงฆ์อาสาเข้าพัก ณ
วัดพระนางสร้าง จังหวัดภูเก็ต เมื่อแรกมาถึงเมื่อ
16 พฤษภาคม 2566

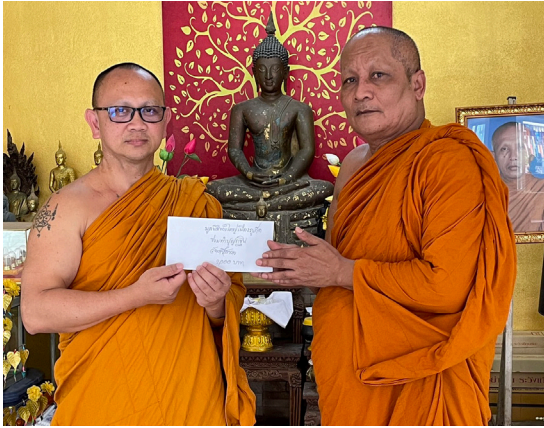
27 มิถุนายน 2566 ประชุมงานร่วมกับพระมหา
มานพ อติโรจโน เจ้าคณะตำบลรือเสาะ-ศรีสาคร
ณ พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด

2 กรกฎาคม 2566 บิณฑบาตย่านป่าตอง

18 กรกฎาคม 2566 ออกปฏิบัติกิจพัฒนา
วัดเขากง ต.ลำภู อ.เมือง

งานกฐินสามัคคีวัดต่างๆ ในจังหวัดนราธิวาส หลังออกพรรษาเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2566

25 พฤศจิกายน 2566 งานกฐินวัดสุท้าย ณ วัดเขากง เมืองนราธิวาส โดยพระโสภณคุณาธาร เจ้าคณะจังหวัดนราธิวาส และพระเทพศีลวิสุทธิ ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 18 อดีตประธานโครงการฯ ฝ่ายสงฆ์ ร่วมเป็นประธาน เป็นอันจบโครงการฯ ปี 2566 เป็นที่เรียบร้อย

Inviting the Believers Project 2023

Harin Sukavat

The "Inviting the Believers for Unity and Preservation in the Southern Border"

Project in 2023 received a letter from Phra Maha Manop Atirojano, the district chief monk of Rue So - Srisakhon and the abbot of Wat AiJia-mangkhlaram in Sakor Subdistrict, Srisakhon District, Narathiwat Province. The letter requested assistance in inviting monks to reside at various temples in Narathiwat Province, aiming to have five monks per temple. This is to complete the Kathina ceremony, perform religious duties, and provide moral support to the local people.

The foundation has received continuous support from Phra-ajarn Charun Anangkhan of Dongyang Dharma Garden in Srisaket Province, as he has assigned 20 volunteer monks, his disciples, to reside and perform religious activities at temples in Narathiwat Province throughout the Buddhist Lent period. The foundation appointed Charun Jindaphon, an activities officer, to receive the first group of monks from Dongyang Dharma Garden and bring them to rest and prepare at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd at the end of June. They were invited to Narathiwat Province on July 6, 2023, and coordinated the project until its completion at the end of November 2023. The project successfully held Kathina ceremonies at nine temples, including:

- Ban Aytui Monastery, Sribanphot Subdistrict, Srisakhon District
- Wat Paphai, Tanyonglimor Subdistrict, Ra-ngae District
- Wat Leenanon, Sukheerin Subdistrict, Sukheerin District
- Wat Tanyongmat, Tanyongmat Subdistrict, Ra-ngae District
- Wat Srisakhon, Sakor Subdistrict, Srisakhon District
- Wat Khuanmai-ngam, Bangpor Subdistrict, Muang District
- Wat Irjea Mangkhalaram, Sakor Subdistrict, Srisakhon District
- Wat Ibuetae, Changphuek Subdistrict, Chanae District
- Wat Khaokong, Lamphu Subdistrict, Muang District.

The volunteer monks in the project, who are disciples of Phra-ajarn Charun Anangkhan, include:

• Phra Thongpoon Jiravuttano	• Phra Payu Yannaveero
• Phra Prayat Dhammatheepo	• Phra Panaskorn Devadhammo
• Phra Thanom Kantavanno	• Phra Natthanon Thitakhuno
• Phra Sinchai Sumangkhalo	• Phra Jamroen Dhammachoto
• Phra Thongngern Sothano	• Phra Khomkrit Sutthajitto
• Phra Nonthakarn Chanthaseelo	• Phra Chookit Akkhapanyo
• Phra Sirin Suchato	

The Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation, hopes that the "Inviting the Believers" project in 2023 will uphold the Buddhist religion, provide spiritual support to the local community, and bring cultural happiness and stability to the religious adherents in Narathiwat Province, fulfilling the aspirations of all involved.

ที่ จต.รศ. ๑๙/๒๕๖๖

สำนักงานเจ้าคณะตำบลหรือเสนาะ-ศรีสาคร
วัดไธเรย์มังคลาราม ตำบลชากอ
อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอนิมนต์พระมาจำพรรษา

เรียน โยมสุพร ประธานมูลนิธิพระใหญ่เมืองภูเก็ต

ด้วยวัดในจังหวัดนราธิวาส มีพระภิกษุสงฆ์จำนวนน้อย โดยเฉพาะช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ในแต่ละวัดต้องการหาพระภิกษุสงฆ์มาปฏิบัติศาสนกิจและจำพรรษาให้ครบ ๕ รูป เพื่อให้ครบองค์รับกฐิน และเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนในพื้นที่

ในการนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากโยมสุพรช่วยเป็นธุระจัดหาพระภิกษุสงฆ์มาจำพรรษาในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้นดังกล่าวแล้วนั้น

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควรเป็นการต่อไป

เจริญพร

(พระมหามานพ อติโรจโน)

เจ้าคณะตำบลหรือเสนาะ-ศรีสาคร

โทร. ๐๙-๑๐๙๓-๐๙๗๓

Jarun Jindaphon, the foundation's activities officer, drives to pick up the volunteer monks at Dongyang Dharma Garden in Srisaket Province.

The foundation's activities team brings the volunteer monks to stay at Wat Phranang-sang in Phuket Province upon their arrival on May 16, 2023.

On June 27, 2023, a meeting was held with Phra Maha Manop Atirojano, the subdistrict chief monk of Rue So - Srisakhon, at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd.

On July 2, 2023, monks on alms round in the Patong area.

Monks performed temple development activities on July 18, 2023, at Wat Khaokong, Lamphu Subdistrict, Muang District.

Kathina ceremonies at various temples in Narathiwat Province after the end of Buddhist Lent on October 29, 2023.

On November 25, 2023, the Kathina ceremony at Wat Khaokong in Muang Narathiwat, presided over by Phra Sophon Khunathan, the chief monk of Narathiwat Province, and Phra Thepsilvisut, the advisor to the chief monk of Region 18 and former monastic chairman of the project. This event marked the successful conclusion of the 2023 project.

แสงแห่งวัฒนธรรม

เที่ยวไปในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

हरिहर सुखान

นับเป็นนิมิตหมายที่ทางราชการเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2567 คณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา นำโดย พล.อ.อนันตศักดิ์ ปฐมประกร นำคณะเข้ารับฟัง “แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น” ณ พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด ตามที่ได้แจ้งให้ มุลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทศา 45 เป็นผู้นำเสนอ อันเป็น 1 ในภารกิจการปฏิบัติราชการในจังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 7 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2567

โดยทางมูลนิธิได้เชิญ ดร.ราชรถ ปัญญาบุญ อดีตผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ซึ่งเพิ่งเสร็จงานวิจัย “องค์การศาสนากับการเยียวยาชุมชนในสถานการณ์โควิด-19” ว่าด้วยบทบาทของมูลนิธิ มาจัดแสดงจุลนิทรรศการประกอบการร่วมบรรยายกับฝ่ายวิชาการของมูลนิธิ ซึ่งได้นำเสนอในเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น” และ “การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์”

ซึ่งการยกระดับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น ไม่เพียงแต่จะสร้างประโยชน์แก่ภูเก็ต หากรวมถึงในเมืองท่องเที่ยวหลักและรองที่รัฐบาลกำลังผลักดันนโยบายทางเศรษฐกิจ อันเป็นหนึ่งในพันธกิจของฟ้ดพาวเวอร์ด้วย

แสงพระธรรมฉบับนี้ จึงเสนอเรื่อง “เที่ยววัดป่าคลอก 157 ปี” ขึ้นปกวารสาร เพื่อร่วมนิมิตหมายดังกล่าวข้างต้น

พล.อ.อนันตศักดิ์ ปฐมประกร มอบของที่ระลึกแก่ สุพร วนิชกุล ประธานมูลนิธิพระพุทธมิ่งมงคล ศรีทศา 45

ดร.ราชรถ ปัญญาบุญ บรรยาย

คณะกรรมการกิจการท่องเที่ยว วุฒิสภา และภาค
ส่วนต่างๆร่วมรับฟัง ณ โถงอาคารบันไดแก้ว บันได
เงิน บันไดทอง

คณะผู้มาเยือนถ่ายภาพร่วมกับคณะผู้บริหารมูลนิธิฯ

เอกสารสรุปเสนอคณะกรรมการกิจการท่องเที่ยว
วุฒิสภา

Exploring Local History

Harin Sukavat

The government's recognition of the importance of cultural tourism was evident on February 9, 2024. The Senate Tourism Commission, led by General Thanasak Patimaprakorn, attended a presentation titled "Guidelines for Promoting Historical and Cultural Tourism" at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd. This event was organized by the Praphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation as part of their mission in Phuket from February 7 to 9, 2024.

Dr. Ratcharot Panyabun, former Director of the Office of Art and Culture at Phuket Rajabhat University, was invited by the foundation. He had recently completed a research project titled "Religious Organizations and Community Healing in the COVID-19 Situation," highlighting the foundation's role. During the event, he presented a micro-exhibition alongside the foundation's academic team, covering topics on "Local Cultural Tourism" and "Historical Tourism."

The elevation of cultural tourism not only benefits Phuket but also other primary and secondary tourist cities promoted through economic policies by the government. To mark this important initiative, the magazine issue features the article "Touring Wat Pa Khlok: 157 Years of History" on its cover.

General Thanasak Patimaprakorn presented a commemorative gift to Suporn Vanichakul, President of the Phraphutthamingmongkhon Sattha 45 Foundation.

Dr.Ratcharot Panyabun delivering a lecture.

The Senate Tourism Commission and Visiting delegation and taking photos with the various sectors attending the Hall of Glass, foundation's management team. Silver, and Gold Staircases.

Summary documents presented to the Senate Tourism Commission.

ตำนานพุทธเจดีย์สยาม (§§)

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

สมัยเชียงแสน ประมาณแต่ พ.ศ.1600

พุทธเจดีย์แบบสมัยเชียงแสน มีมากอยู่ในอาณาจักรล้านนา (มณฑลพายัพบัดนี้) ลักษณะเป็นของสร้างหลายยุคตามเรื่องพงศาวดารชั้นเดิมดูเหมือนชาวลานนาจะได้พระพุทธรูปมาหลายทางที่ตรงมาจากอินเดียทีเดียวก็มีเค้าเงื่อนปรากฏอยู่ เช่น พระปรางค์วัดเจดีย์เจ็ดยอดซึ่งอยู่ทางข้างพายัพไม่ห่างเมืองเชียงใหม่นัก ก็จำลองแบบพระปรางค์ในอินเดียที่ตำบลตันพระศรีมหาโพธิ์เมืองพุทธคยามาสร่าง เป็นแต่ย่อส่วนให้เล็กลง พระปรางค์องค์นี้เป็นหลักให้เห็นได้ว่า ที่ตรงเมืองเชียงใหม่ตั้งเคยเป็นเมืองมาแล้วแต่ดึกดำบรรพ์ เห็นจะตรงกับเมืองที่เรียกในตำนานว่า “เมืองแม่ระมิง” แต่ร้างเสียในสมัยเมื่อตั้งเมืองหริภุญชัย (คือเมืองลำพูน) เป็นราชธานี ครั้นพระเจ้าเมงรายไปสร้างราชธานีขึ้นที่นั่นอีกเมื่อ พ.ศ.1839 จึงได้ชื่อว่าเมืองเชียงใหม่ พุทธเจดีย์สมัยที่กล่าวมานี้ นอกจากพระปรางค์วัดเจดีย์เจ็ดยอดยังมีพระพุทธรูปของสร้างในอินเดียปรากฏอยู่ เช่นพระศิลาจำหลักปางปราบช้างนาฬาคีรี ยังรักษาไว้ที่วัดเชียงมั่นในเมืองเชียงใหม่ แลที่ขุดพบใหม่ ณ ที่อื่นก็มี แต่สันนิษฐานว่าจะเปนของได้มาเมื่อขึ้นพระพุทธศักราชกว่า 1,000 ปี ไม่เก่าถึงของครั้งสมัยทวารวดีที่เมืองนครปฐม มาถึงสมัยเมื่อนางจามเทวีขึ้นปกครองเมืองหริภุญชัย ในตำนานว่าพาพระพุทธรูปขึ้นไปจากเมืองลพบุรี ความข้อนี้ก็ดูประหลาดที่ยังมีพุทธเจดีย์แบบสมัยลพบุรีปรากฏอยู่ เช่นพระพุทธรูปองค์ 1 อยู่ในวัดมหาธาตุเมืองลำพูน เรียกกันว่า “พระละโว้” แลเชื่อกันว่าเป็นพระซึ่งนางจามเทวีเชิญขึ้นไป¹ แต่พุทธเจดีย์ซึ่งสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยเมื่อพวกชาวสุโขทัยครั้งพระเจ้าอโนรุธมหาราชมาปกครองเมื่อราว พ.ศ.1600 แลสมัยเมื่อชนชาติไทยได้ปกครองแล้วรับลัทธิพระพุทธรูปปางสมาธิมาประดิษฐานแต่ พ.ศ.1800 มา มีหลักฐานแลแบบอย่างปรากฏอยู่มากกว่าสมัยอื่น คติการสร้างพุทธเจดีย์ซึ่งพวกลังกาวงศ์นำมาสอนในประเทศนี้เป็นอย่างไร ของใครได้แสดงอธิบายในตอนว่าด้วยพุทธเจดีย์สมัยสุโขทัยต่อไปข้างหน้า ในที่นี้จะกล่าวต่อไปแต่เฉพาะพุทธเจดีย์ซึ่งสร้างในประเทศล้านนา

พระธาตุเจดีย์ที่ปรากฏอยู่ดูเหมือนจะสร้างในสมัยเมื่อรับลัทธิลังกาวงศ์มาแล้วทั้งนั้น พระสถูปสร้างเป็นอย่างลังกาเป็นพื้น ที่สร้างตามแบบอื่นมีบ้าง เช่นเจดีย์พระยืนที่เมืองลำพูน ดูเหมือนจะสร้างตามแบบอานันทเจดีย์ที่เมืองสุโขทัย² แต่พระสถูปที่สร้างขึ้นแรกในสมัยเมื่อประเทศล้านนายังมีกษัตริย์ปกครองเป็นอิสระ ทรวัดทรงงามเช่นพระเจดีย์หลวง (เดี๋ยวนี้พังเหลือแต่ครึ่งองค์) แลพระสถูปวัดพระสิงห์ที่ในเมืองเชียงใหม่ แลพระสถูปที่วัดเวียงสวนดอก เป็นต้น พระสถูปที่สำคัญ เช่นพระธาตุหริภุญชัย พระธาตุสุเทพ แลพระธาตุลำปางหลวง เดิมก็เห็นจะงาม (หรือบางทีจะทำ

แบบอย่างอื่นก็ได้) แต่เมื่อหักพังแล้วปฏิสังขรณ์กันขึ้นใหม่ในชั้นหลังต่อมาทำในสมัยเมื่อฝีมือช่างเสื่อมเสียแล้ว ก็กลายเป็นรูปทรงอย่างเช่นเรียกกันว่า “พระเจดีย์ลาว” อยู่อย่างทุกวันนี้ ในเรื่องพระธาตุเจดีย์โบราณในมณฑลพายัพมีประหลาดอยู่แห่ง 1 คือพระธาตุจอมทอง อยู่ข้างใต้เมืองเชียงใหม่ เดิมนั้นยังมีประเพณีเชิญพระบรมธาตุออกให้คนสรงน้ำแลบูชา แลมีเครื่องประโคม เครื่องยศ แลมีพระสวญเปนเครื่องสรวนรักษาพระบรมธาตุเปนหลายชั้น ประดิษฐานไว้ในมณฑปน้อยในวิหาร เวลาเมื่อจะเชิญออกก็มีพิธีอาราธนาพระบรมธาตุ กิริยาเปนอย่างเดียวกันกับลักษณะรักษาแลพิธีเชิญพระเขี้ยวแก้วออกให้คนบูชาที่เมืองลังกาไม่มีผิด ผู้ใดได้เคยเห็นทั้งสองแห่ง ต้องเชื่อทีเดียวว่าพระบรมธาตุที่จอมทอง แลวิธีที่ปฏิบัติบูชาได้มาจากลังกา สมดังกล่าวในหนังสือตำนานศรีจอมทองว่าได้มาเมื่อ พ.ศ.1994

พระบรมโกศเจดีย์เดิมก็เห็นจะมีต้นโพธิ์พรรณพระศรีมหาโพธิ์พุทธคยา แลคงจะได้พรรณพระศรีมหาโพธิ์นราธบุรีที่เมืองลังกามาในชั้นหลังอีก ความนับถือต้นพระศรีมหาโพธิ์จึงเหมือนกับข้างฝ่ายใต้ นอกจากนั้นมีความเชื่อซึ่งได้มาแต่คติลังกาวงศ์ ว่าพระพุทธองค์ได้เคยเสด็จมาโปรดสัตว์ถึงประเทศนี้ ตำนานซึ่งแต่งขึ้นในพื้นที่เมืองอ้างว่ามีที่พุทธบรมโกศมากมายหลายแห่ง³

พระธรรมเจดีย์จารึกเช่น “เย ธมมา” ไม่ปรากฏว่ามีในประเทศลานนา ขื่อนี้เป็นหลักฐานอันหนึ่งซึ่งเห็นว่าพระพุทธศาสนาซึ่งมาประดิษฐานในประเทศลานนาแต่แรก มิได้ขึ้นไปจากกรุงเทพมหานครข้างใต้ แต่ว่าพระธรรมเจดีย์รุ่งเรืองในประเทศลานนาในสมัยเมื่อรับลัทธิลังกาวงศ์แล้วโดยนัยอันหนึ่ง ด้วยพระภิกษุสงฆ์ชาวลานนาไปเล่าเรียนพระปริยัติธรรมรู้แตกฉานมาแต่ลังกาทวีป แล้วมาสั่งสอนกันที่ในประเทศลานนา จนมีผู้เชี่ยวชาญสามารถแต่งหนังสือในภาษามคธได้ เช่นเรื่องชินกาลมาลินี แลมงคลทิพนี เป็นต้น ยังมีหนังสือซึ่งชาวลานนาแต่งเป็นภาษามคธปรากฏอยู่จนทุกวันนี้กว่าสิบคัมภีร์ แลปรากฏในพงศาวดารว่าถึงได้ทำสังคายนาพระไตรปิฎกในรัชกาลพระเจ้าติโลคมหาราชเมื่อ พ.ศ.2018-2020 แต่ดูเหมือนความรู้ภาษามคธจะรุ่งเรืองอยู่ในสมัยอันเดียวตั้งแต่ พ.ศ.1950 มาจน พ.ศ.2200 แล้วก็เสื่อมทรามลงเปนอันดับมา

อุเทสิกะเจดีย์มีพระพุทธรูปเปนสำคัญ พระพุทธรูปที่สร้างในประเทศลานนา ว่าตามลักษณะที่ยังมีปรากฏอยู่ ชั้นเดิมดูเหมือนตั้งใจจะจำลองตามแบบอย่างพระพุทธรูปอินเดีย แต่เมื่อความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแพร่หลาย มีผู้พอใจสร้างพระพุทธรูปมากขึ้น ช่วงที่สร้างพระพุทธรูปก็เกิดต่างกัน เปนสำนัก หรือต่างกันตามเมือง แก่ไขดวงพระพักตรพระพุทธรูปไปเป็นแบบต่างกันหลายอย่าง แต่ละอย่างทำพระพุทธรูปตั้งแต่ขนาดใหญ่ลงไปในขนาดน้อยๆ แต่สังเกตได้ว่าเปนแบบช่างสำนักเดียวกัน พระพุทธรูปสมัยเชียงแสนชั้นแรก พระยืนมีน้อย ชอบทำพระนั่งขัดสมาธิเพชรปางมารวิชัยเป็นพื้น พระรัศมีทำเป็นต่อมกลมบ้าง ทำเป็นดอกบัวตูมบ้าง พระอุระนูนชายจีวรสั้น มีดอกบัวรองพระพุทธรูปเป็นแบบเดียวกันแทบจะทั้งนั้น ครั้นมาถึงชั้นหลัง แก่ไขไปหาแบบพระพุทธรูปลังกา ทำนั่งขัดสมาธิราบปางสมาธิก็มี ปางมารวิชัยก็มี พระอุระแบนกว่าแบบก่อน ชายจีวรยาวลงมากกว่าอย่างก่อน พระรัศมีทำเป็นเปลวบ้าง คงเป็นบัวตูมอย่างแต่ก่อนบ้าง มีบัวรองเหมือนอย่างแต่ก่อน บัวแบบเชียงแสนเป็นที่สังเกตได้ด้วยไม่เหมือนกับแบบประเทศอื่น พระพุทธรูปชั้นหลังสร้างเป็นปางอื่นออกไปก็หลายอย่าง แต่เป็นปางตามคติลังกาวงศ์

พระพุทธรูปเชียงแสนที่ทำเป็นพระทรงเครื่อง เช่น “พระหริภุชโชติโพธิสัตว์” อยู่ที่วัดเบญจมบพิตร คล้ายแบบพระสมัลปบุรีก็มี ทำเป็นพระทรงเครื่องราชารมณ์อย่างลานนาก็มี เหตุที่สร้างพระทรงเครื่อง ในประเทศลานน่าน่าสงสัยอยู่ ด้วยพระทรงเครื่องเกิดขึ้นในลัทธิมหายานดังกล่าวมาที่อื่นแล้ว พระพุทธศาสนาลัทธิมหายานไม่ปรากฏเค้าเงื่อนว่าได้แพร่หลายขึ้นไปถึงประเทศลานนา เหตุที่สร้างพระทรงเครื่องสันนิษฐานว่าเห็นจะสร้างตามตัวอย่างซึ่งได้ขึ้นไปจากข้างใต้ แลสร้างโดยเจตนาว่า เป็นพระอนาคตพุทธเจ้า

การสร้างพระพุทธรูปในประเทศลานนาประหลาดอยู่อย่างหนึ่งที่มีสร้างพระหล่อด้วยโลหะ ไม่ชอบทำด้วยศิลาอย่างเช่นที่เมืองลพบุรีหรือเมืองทวารวดี ก็ในอาณาเขตประเทศลานน่านั้นมิได้ มีบ่อแร่โลหะเช่นดีบุกหรือทองแดง เป็นต้น ต้องหาโลหะสำหรับหล่อพระพุทธรูปมาแต่ต่างประเทศ จะหาอย่างไร แลได้นำจากที่ไหน ข้อนี้น่าพิศวงอยู่

อุเทสิกเจดีย์ในประเทศลานนามีพระบาทอีกอย่างหนึ่ง พระบาทซึ่งเป็นที่นับถือกันมากก็คือ พระบาทสี่รอย ณ เมืองเชียงดาว แขวงจังหวัดเชียงใหม่ แลยังมีพระบาทรอยเดียวที่อื่นอีก ล้วนสร้าง เป็นอุเทสิกเจดีย์ทั้งนั้น

พุทธเจดีย์แบบเชียงแสนเป็นต้นแบบอย่างต่อไปถึงประเทศลานช้าง คือเมืองหลวงพระบาง เมืองเวียงจันทน์ ลงมาจนเมืองจำปาสัก ในท้องที่เหล่านี้ ว่าตามโบราณวัตถุที่ปรากฏอยู่ ขึ้นเดิมพระพุทธรูปศาสนาเถรวาทอย่างทวารวดีเห็นจะแผ่ไปถึงข้างตอนใต้ จึงมีที่หล่อพระพุทธรูปแบบนั้นที่วังปลัด ในแขวงอำเภอกุสุมาลย์ดังกล่ามาแล้ว แลมีพระเจดีย์ที่เมืองนครพนมอีกองค์หนึ่ง ซึ่งเรียกกันว่าพระธาตุพนม เป็นของแปลกหนักหนา พิศระห์ดูแบบอย่างแลฝีมือที่สร้าง จะว่าเป็นของสร้างเมื่อครั้งไหน ยังไม่มั่นใจ ด้วยไม่เหมือนกับที่ไหนหมด ทั้งรูปแลวดลาย นอกจากนั้นยังมีปราสาทหินซึ่งสร้างเมื่อครั้งขอมเป็นใหญ่ ทั้งสร้างในพระพุทธรูปศาสนา แลในศาสนาพราหมณ์ แบบอย่างพุทธเจดีย์เชียงแสน เห็นจะพึงมาเกิดชอบสร้างตั้งแต่พระเจ้าชัยเชษฐาธิราชตั้งเมืองเวียงจันทน์เป็นราชธานีเมื่อภายหลัง พ.ศ. 2050 แต่ฝีมือช่างลานช้างสู้ช่างลานนาไม่ได้ พระพุทธรูปลานช้างจึงกลายไปเป็นอีกอย่างหนึ่งมักเรียกกันว่า “พระลาวพุงขาว”⁴

สมัยสุโขทัย แต่ราว พ.ศ.1800

เมืองสุโขทัยเมื่อก่อนกษัตริย์ไทยได้ปกครองตั้งเป็นราชธานีของประเทศสยาม เป็นเมืองขึ้นของกษัตริย์ขอมซึ่งครองเมืองลพบุรีอยู่ช้านาน ชาวเมืองเห็นจะถือพระพุทธรูปศาสนาเถรวาทอย่างเช่นที่ถือกันในเมืองลพบุรี ยังมีพุทธเจดีย์ซึ่งสร้างตามแบบอย่างเมืองลพบุรีปรากฏอยู่หลายแห่ง เช่น ปรางค์สามยอดที่วัดพระพายหลวง อยู่นอกเมืองสุโขทัย (เก่า) ไปทางด้านเหนือแท้ 1 ปรางค์พระศรีรัตนมหาธาตุที่เมืองเชลียง (เมืองสวรรคโลกเก่าข้างใต้) แห่ง 1 ปรางค์วัดจุฬามณีข้างใต้เมืองพิษณุโลก⁵ แห่ง 1 แต่เมื่อกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงได้เป็นใหญ่ครองประเทศสยาม ณ เมืองสุโขทัยนั้น ประจวบกับสมัยที่เริ่มเลื่อมใสพระพุทธรูปศาสนาเถรวาทแพร่หลายในประเทศนี้ พุทธเจดีย์ซึ่งสร้างในสมัยสุโขทัย จึงสร้างตามลัทธิมหายานอย่างลังกาวงศ์ทั้งนั้น

ลัทธิลังกาวงศ์เกิดขึ้นครั้งพระเจ้าปรักรักรมพามุหาราชพื้นพระพุทธศาสนาในลังกาทวีป ด้วยทำสังคายนาพระไตรปิฎก เป็นต้น เมื่อราว พ.ศ.1700 แต่นั้นลัทธิลังกาวงศ์ก็รุ่งเรืองเลื่องลือ เกียรติคุณมาถึงประเทศเหล่านี้ มีพระสงฆ์ไทย พม่า มอญ เขมรไปศึกษา แลศรัทธาบวชแปลงเป็นภิกษุ ลังกาวงศ์ แล้วพาลัทธินี้มาประดิษฐานในประเทศของตน ดังได้กล่าวมาแล้วในที่อื่น ในที่นี้จะแสดง ข้อวินิจฉัยในเรื่องลัทธิลังกาวงศ์เพิ่มเติม เพื่อให้เห็นว่าผิดกับลัทธิอื่นด้วยเหตุอย่างไร คือลัทธิลังกาวงศ์ เกิดขึ้นในสมัยเมื่อการถือพระพุทธศาสนาในอินเดียเสื่อมสิ้นเสียแล้ว ยังนับถือกันอยู่แต่ในประเทศอื่น แลถือแตกต่างกันเป็นลัทธิมหายานบ้าง เป็นลัทธิหินยานบ้าง มิได้มีการศึกษาติดต่อกับอินเดียเหมือนแต่ก่อน ต่างประเทศต่างสั่งสอนกันตามความรู้แลความสามารถของศาสนาจารย์ในประเทศนั้นๆ ด้วยอาศัยคัมภีร์พระไตรปิฎกอย่าง 1 กับตำราอาจารย์อย่าง 1 เป็นหลักของพระศาสนาด้วยกันทุก ประเทศ ส่วนพระไตรปิฎกนั้น พวกชาวประเทศทิเบต จีน แลญี่ปุ่นซึ่งถือลัทธิมหายาน เอาไปแปล เป็นภาษาของตนเอง ไม่ศึกษาฉบับภาษามคธหรือสันสกฤตซึ่งเกิดขึ้นในอินเดีย แต่ประเทศลังกาพม่า มอญถือลัทธิหินยาน ยังคงศึกษาพระไตรปิฎกภาษามคธ ฝ่ายประเทศเขมรถือลัทธิมหายาน แต่ศึกษา พระไตรปิฎกภาษาสันสกฤตซึ่งได้มาจากอินเดีย ส่วนประเทศสยามนี้ (ว่าตามสังเกตโบราณวัตถุที่มี ปรากฏอยู่)อยู่ในระหว่างประเทศมอญกับเขมร เดิมถือลัทธิหินยาน แล้วนับถือลัทธิมหายานไปตามเขมร พระไตรปิฎกที่ศึกษาให้เห็นจะมีในประเทศสยามทั้งภาษามคธแลภาษาสันสกฤต แต่พระไตรปิฎกที่มีอยู่ ในประเทศพม่ามอญไทยเขมรในสมัยนั้นจะเป็นภาษามคธหรือภาษาสันสกฤตก็ตาม คงบกพร่องวิปลา ศคลาดเคลื่อนแตกต่างกัน ตามธรรมดาของหนังสือในสมัยซึ่งอาศัยแต่คัดเขียน แลยังมีเหตุที่ร้ายก ว่านั้น คือเป็นภาษาซึ่งชาวเมืองไม่เข้าใจด้วย การศึกษาพระศาสนาจึงต้องอาศัยตำราอาจารย์ คือ คำอธิบายบอกเล่าของครูบาอาจารย์เป็นสำคัญ พระไตรปิฎกในสมัยนั้นเห็นจะมีบริบูรณ์อยู่แต่ใน ลังกาทวีป เพราะหนังสือพระไตรปิฎกเกิดขึ้นในเมืองลังกา แลพระพุทธโฆษาจารย์ได้ทำสังคายนา ไว้ด้วยอีกชั้นหนึ่ง ดังปรากฏอยู่ในตำนานสังคายนา ครั้นพระเจ้าปรักรักรมพามุหาราชพื้นพระพุทธ ศาสนาในลังกาทวีป เช่นให้ทำสังคายนาพระไตรปิฎกแล้วทำนุบำรุงพระสงฆ์ให้นิยมเล่าเรียนภาษา มคธจนเชี่ยวชาญอ่านพระไตรปิฎกได้เองโดยมาก พระสงฆ์ลังกาในครั้งนั้นก็ย่อมทรงพระธรรมวินัย แลรอบรู้พุทธวจนะวิเศษกว่าพระสงฆ์ประเทศอื่นๆด้วยประการนี้ ที่พระสงฆ์ไทย มอญ พม่า เขมร พากันไปศึกษาพระศาสนาในลังกาทวีปครั้งนั้น คือต้องไปเรียนภาษามคธจนรอบรู้แตกฉานด้วย หาไม่ ก็ไม่สามารถอ่านพระไตรปิฎกจนล่วงรู้พระธรรมวินัยโดยลำพังตนได้ เพราะฉะนั้นจึงปรากฏในตำนานว่า ออกไปศึกษาอยู่องค์ละหลายปี จนอาจนำความรู้ภาษามคธมาสอนในประเทศของตน แลการเรียน ภาษามคธถือว่าสำคัญในสงฆ์มณฑลสืบมาจนตราប់เท่าทุกวันนี้ นับว่าเป็นประโยชน์อันเกิดขึ้นแต่ รับลัทธิศาสนาลังกาวงศ์มาครานั้น

แต่พระสงฆ์ในลังกาในสมัยนั้น แม้รอบรู้พระไตรปิฎกแตกฉาน ก็ยังเชื่อถือตำราอาจารย์ ซึ่ง สั่งสอนกันสืบมาในเรื่องอันอยู่นอกพระไตรปิฎกหลายอย่าง เป็นต้นเชื่อว่าพระพุทธองค์ ได้เสด็จเหาะเหินไปถึงนานาประเทศ แลรอยพระพุทธบาทซึ่งประเพณีเดิมครั้งเจ้าอโศกมหาราช ทำบูชาแทนพระพุทธรูป ก็เชื่อว่าพระพุทธองค์ได้ทรงเหยียบประดิษฐานไว้เองในที่บางแห่ง ความเชื่อ

ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งนั่น คือที่เชื่อว่าพระบรมสารีริกธาตุส่วนซึ่งแจกไปไว้ ณ รามคามเมื่อครั้งถวายพระเพลิงพระพุทธรูปนั้น พระยานาคได้ไปไว้ยังนาคพิภพ แล้วสามเณรชื่อโสนุดรองค์หนึ่งในลังกา ทวีปบันดาลด้วยอิทธิฤทธิ์ไปเอาพระบรมธาตุมาได้⁶ เป็นเหตุให้เชื่อกันว่าพระบรมสารีริกธาตุยังอาจหาได้ในลังกาทวีป แลมีตำราพระบรมสารีริกธาตุว่าลักษณะเป็นอย่างนั้นๆ แม้แต่พอเห็นก็รู้ได้ว่าเป็นของแท้หรือไม่แท้ นอกจากนี้ยังมีคติอื่นอีกหลายอย่างซึ่งเกิดขึ้นในตำราอาจารย์เมืองลังกา เมื่อลัทธิศาสนา ลังกาวงศมาประดิษฐานในประเทศสยาม พามาทั้งวิธีการเล่าเรียนพระไตรปิฎกแลข้อปฏิบัติพระธรรมวินัย ตลอดจนตำราอาจารย์ที่เชื่อถือกันในลังกา ชาวประเทศนี้ก็รับเชื่อถือประเพณีตามหมดทุกอย่าง การสร้างพุทธเจดีย์ในสมัยสุโขทัยจึงสร้างตามคติลังกาเป็นพื้น แต่ถึงกระนั้นพึงสังเกตเห็นอุปนิสัยของชนชาติไทยได้ว่าไม่ทั้งของดีของงามแม้เกิดขึ้นในลัทธิอื่น ยังคิดเลือกลักษณะที่ดีงามจากช่างต่างสำนักมาประสมกัน เพราะฉะนั้นจึงเกิดเป็นแบบอย่างพุทธเจดีย์สุโขทัย อันควรนับว่าเป็นฝีมือเอกอาจสู้สมัยอื่นๆ ได้ พุทธเจดีย์ที่สร้างในสมัยสุโขทัยนั้นมีครบทั้ง 4 อย่างตามตำรา ดังจะกล่าวต่อไปโดยลำดับ

พระธาตุเจดีย์เมื่อล่วงสมัยทวารวดีแล้ว การสร้างพระธาตุเจดีย์ก็เสื่อมมา ด้วยห่างจากสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พระบรมธาตุเป็นของหาไม่ได้เสียแล้ว แม้สร้างพระสถูปก็เป็นแต่เครื่องประดับ เช่นทำเป็นยอดมณฑป เป็นต้น ครั้นมาถึงสมัยสุโขทัย เมื่อถือลัทธิลังกาวงศ์กลับเชื่อกันว่าพระบรมสารีริกธาตุหาได้ในลังกาทวีป จึงกลับนับถือการสร้างพระธาตุเจดีย์เป็นสำคัญขึ้นอีกในสมัยนี้ ความขื่อนี้มีปรากฏอยู่ในจารึกของพระเจ้ารามคำแหงมหาราช ว่าเมื่อ พ.ศ.1831 ได้ขุดพระบรมธาตุขึ้นให้คนบูชา แล้วสร้าง “พระเจดีย์เหนือ” (คือที่เรียกกันว่า พระเจดีย์วัดช้างล้อม) บัญจุไว้กลางเมืองศรีสัชนาลัย (เมืองสวรรคโลกเก่าตอนเหนือ) แลยังมีจารึกของพระมหาธรรมราชาพญาสิทธิ เรื่องสร้างพระเจดีย์บัญชาพระบรมธาตุไว้ที่เมืองนครชุม อยู่ที่ปากคลองสวนหมาก แขวงจังหวัดกำแพงเพชร⁷ กล่าวว่า “พระมหาธรรมราชาธิราช หากเอาพระศรีรัตนมหาธาตุอันนี้มาสถาปนาในเมืองนครชุมในปี พ.ศ.1890 นั้น พระมหาธาตุอันนี้ใช้ธาตุอันสามาญ คือพระธาตุแท้จริงแลเอาลูกแต่ลังกาทวีปพูนมาตาย” ดังนี้ พระธาตุเจดีย์ซึ่งสร้างในสมัยสุโขทัย ถ้าว่าโดยรูปสัณฐานทำอย่างพระสถูปลังกาแทบทั้งนั้น เลยเป็นต้นแบบอย่างพระสถูปซึ่งสร้างกันสืบมาจนทุกวันนี้ บางองค์ที่เป็นพระสถูปสำคัญมักทำรูปช้างโหลหน้าครึ่งตัวล้อมรอบ ก็เอาแบบมาแต่พระเจดีย์ชัยของพระเจ้าพุทธคามินีมหาราชในลังกาทวีป มีพระเจดีย์แบบสุโขทัยอย่างหนึ่งซึ่งยังตรวจไม่ได้ความเป็นของคิดขึ้นใหม่ในสมัยนั้น หรือได้แบบแผนมาแต่ไหน ทำเป็นฐานสี่เหลี่ยมสามชั้นตั้งซ้อนกันขึ้นไป แล้วถึงองค์เจดีย์เหลี่ยมยอดเป็นทรงเข้าป็นท์กลม พระเจดีย์อย่างนี้สร้างไว้ในเมืองสุโขทัยหลายองค์ คือพระเจดีย์กลางอยู่ในวัดมหาธาตุ เป็นต้น สร้างไว้ในเมืองศรีสัชนาลัยก็มี ที่เมืองตากเก่า เมืองนครชุม และเมืองไตรตรึงค์ (ที่วังพระธาตุแขวงจังหวัดกำแพงเพชร) ก็สร้างเจดีย์เช่นนั้นไว้ (เห็นควรเรียกว่าแบบพระเจดีย์สุโขทัย สันนิษฐานว่าเป็นต้นแบบอย่างที่แปลงมาเป็นพระเจดีย์เหลี่ยมอย่างเช่นสร้างไว้ในวัดพระเชตุพน) พระปรางค์เขมรแบบลพบุรีซึ่งมีมาแต่ก่อนก็แก้เป็นพระธาตุเจดีย์ในสมัยนี้ โดยทำพระสถูปน้อยบัญชาพระบรมธาตุตั้งไว้ในกลางคูหาแทนพระพุทธรูป อนึ่ง ประเพณีที่สร้างพระเจดีย์เป็นที่บัญชาอิฐธาตุของบุคคลไว้ตามวัดอย่าง ที่เรียกกันว่า “พระเจดีย์ราย” ก็สันนิษฐานว่าจะเกิดขึ้นแต่สมัยนี้เป็นต้นมา ด้วยพระเจดีย์รายเช่นว่ามี

อยู่ที่วัดเจติยเจ็ดแถวในเมืองศรีสัชฌาย์เป็นที่สังเกต

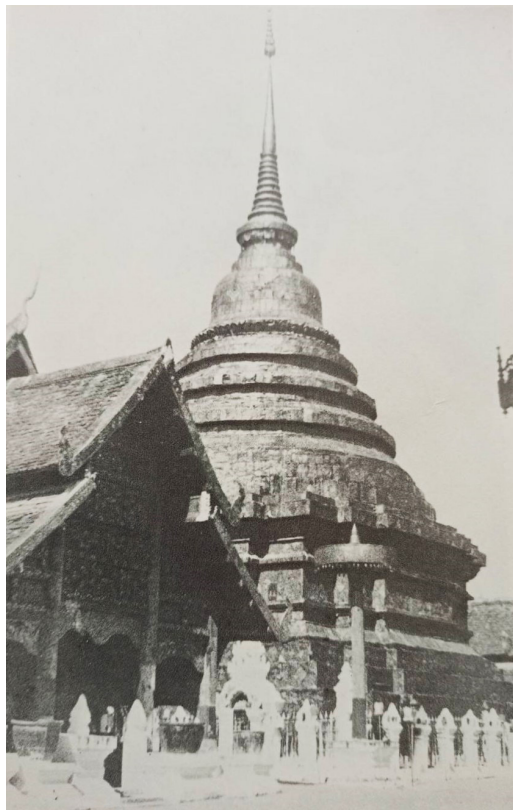
พระบริโศกเจติย ถึงสมัยนี้มีได้มีการคมนาคมกับอินเดียด้วยเรื่องพระพุทธศาสนาเหมือนแต่ก่อน ก็ต้องหันไปแสวงหาพรรณพระศรีมหาโพธิ์ต้นที่เมืองอนูราชปุรีในลังกามาปลูก มีปรากฏอยู่ในจารึกของพระมหาธรรมราชาพญาลิไทซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ว่าได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์มาจากลังกาพร้อมกับพระบรมธาตุในครั้งนั้นด้วย ประเพณีที่นับถือโพธิ์ลังกามีมาแต่ในสมัยสุโขทัยมาจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้นถึงรัชกาลที่ 4 จึงได้เมล็ดพระศรีมหาโพธิ์พุทธคยามาเพาะปลูก (ที่วัดบวรนิเวศ เป็นต้น) แต่เพิ่งได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่เมืองพุทธคยามาปลูกในประเทศไทยนี้ (ที่วัดเบญจมบพิตร) ต่อเมื่อรัชกาลที่ 5

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

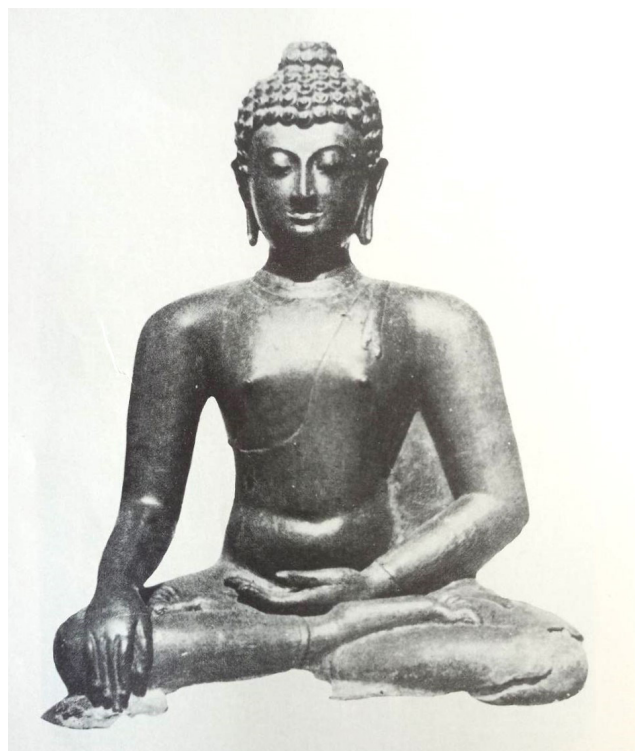
เชิงอรรถ

- 1 เมื่อข้าพเจ้าขึ้นไปมณฑลพายัพคราว พ.ศ.2464 ได้ไปพิจารณา ดูเห็นว่าพระยืนองค์ที่เรียกกันว่า พระละโว้ เดียวนี้ เป็นพระสร้างขึ้นหลัง แต่พบพระพุทธรูปหล่ออีกองค์ 1 ชำรุดเหลือแต่พระเศียรกับพระหัตถ์ (เห็นจะเป็นเพราะถูกไฟไหม้) ลักษณะเป็นพระสมัยลพบุรีชั้นเก่าแก่แท้ ได้สั่งให้เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานที่วัดมหาธาตุนั้น สันนิษฐานว่าจะเป็นพระละโว้งค์เดิม
- 2 ในตำนานแลศิลาจารึกว่าพระสุมนเถร สร้างเมื่อ พ.ศ.1912
- 3 เมื่อข้าพเจ้าไปมณฑลพายัพครั้งแรกใน พ.ศ.2441 พระครูพุทธวงศาจารย์เมืองแพร่ได้เคยพาเที่ยวชี้ให้ดู ว่าพระพุทธรูปองค์นี้ได้เคยเสด็จมายืนตรงนี้ จึงได้สร้างวัดขึ้น เรียกว่า วัดพระยืน อยู่จนปัจจุบันนี้
- 4 พระพุทธรูปลานช้างที่งามยิ่งกว่าองค์อื่นคือ “พระเสิม” อยู่ในพระวิหารวัดประทุมวัน นอกจากนั้นยังมีที่ในโบสถ์วัดประทุมวันแล้ววัดหงส์ พอดูเป็นตัวอย่างได้
- 5 บางทีจะมีที่แห่งอื่นซึ่งข้าพเจ้ายังมิได้เห็นอยู่อีก แต่พระปรางค์ศรีรัตนมหาธาตุที่เมืองพิษณุโลกสร้างต่อสมัยกรุงศรีอยุธยา
- 6 กล่าวไว้ในหนังสืออมราวาศ บริเฉทธาตุนิธานที่ 31
- 7 พระเจติยองค์นี้เดิมสร้างเป็นพระเจติยแบบสุโขทัย ครั้นชำรุด พวกพม่ามาปฏิสังขรณ์แปลงเป็นรูปพระเจติยพม่า ยังปรากฏอยู่

สถูปแบบพม่า วัดลำปางหลวง พุทธศตวรรษที่ 24

พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ปางมารวิชัยจากภาคเหนือของไทย

วัดช้างล้อม (รูปปั้นช้างรอบพระเจดีย์) ที่ศรีสัชนาลัย

เจดีย์ที่เมืองตากเก่า

Monuments of the Buddha in Siam(#4)

Prince Damrong Rajanubhab

Translated to English : Sulak Sivaraksa and A.B. Griswold

The Chieng Sèn Period

(beginning around B.E. 1600, say 1050 A.D.)¹

There are numerous Buddhist cetiyas in Lân Nâ of different styles which show they date from different periods. The historical evidence suggests that Buddhism was introduced into Lân Nâ from various places. First it must have come to Lân Nâ direct from India as may be guessed from the monument of the Seven Spires Monastery a short distance northwest of Chieng Mai. This is a copy, on a smaller scale, of the great Mahābodhi Temple at Bodhgayā in India. It shows that there was an ancient city on the site of Chieng Mai, which may be the one mentioned in the chronicles under the name of Mūang Mè Raming. This city was abandoned when Haripuñjaya (Lampūn) became the capital². In B.E. 1839 (A.D. 1296 King Meng Râi built his capital on this ancient site and called it Chieng Mai, 'the new city'³.

Apart from the monument of the Seven Spires there are other Buddhist works of the same period including at least one that was made in India, namely the stone bas-relief kept at Wat Chieng Man in Chieng Mai representing the Buddha taming the Nālāgiri Elephant⁴. Others have been dug up in various parts of Lân Nâ, but they appear to have been brought from India some time after 1000 B.E. (say 450 A.D.), and are therefore not so old as some of the objects of the Dvāravātī period found at Nagara Pathama⁵.

According to the chronicles Queen Cammadevī brought the Buddhist religion with her from Labapuri when she went to rule over Haripuñjaya. In fact there is still an image of the Labapuri period at Wat Mahādhātu, Haripuñjaya (Lampūn). It is called 'the Lavo Buddha' and is believed to have been brought there by Queen Cammadevī⁶.

The majority of Buddhist monuments in Lân Nâ date from the time it was ruled by King Anuruddha of Pagān, who conquered it around 1600 B.E. (1057 A.D.) and from the period after the Tai conquered it around 1800 B.E. (1257 A.D.) and introduced the Sinhalese form of Buddhism⁷.

I shall reserve the discussion of the influence of Sinhalese Buddhism on Buddhist cetiyas in this country for the next section, which deals with the Sukhodaya period. Here I shall discuss only the Buddhist cetiyas of Lân Nâ.

Dhātucetiya. - All the surviving reliquary monuments in Lân Nâ appear to have been built after the establishment of Sinhalese Buddhism there. For the most part they are stupas of Sinhalese type. But there are some other types, for example the cetiya of Wat Pra Yūn at Lampūn which seems to have been built on the model of the Ānanda Temple at Pagān⁸. The early monuments dating from the time when Lân Nâ was an independent kingdom are extremely beautiful, such as the Cetiya Luang at Chieng Mai⁹ (now in ruins, with only about half the structure surviving), the stupa of Wat Pra Sing at Chieng Mai¹⁰ and the stupa at Wat Suan Dòk (the 'Flower garden Monastery') at Chieng Mai¹¹. Other important monuments, such as the Brah Dhātu Haripuñjaya at Lampūn, the Brah Dhātu Sudeb on Mount Sudeb near Chieng Mai, and the Brah Dhatu Lampang Luang near Lampang (Fig. 1) were at one time doubtless beautiful (perhaps in a variety of different styles), but they later fell into ruin and were

rebuilt, at a time when the quality of craftsmanship had declined, in the form of what is nowadays called the 'Lão cetiya'¹².

In connection with the old reliquary monuments of Lân Nâ we may note a remarkable custom observed at the Brah Dhātu of Jòm Tòng south of Chiang Mai. Even now it is still the custom to expose the relic on certain occasions to let people sprinkle it with water and worship it, to the accompaniment of music, with much pomp and devotion. It is kept in a series of caskets inside one another, in a small mandapa in the vihāra. This method of keeping it, and the ceremony performed when it is taken out, are the same as are in use for the Tooth Relic in Ceylon. Anyone who has seen the two ceremonies will agree that the relic of Jòm Tòng and the cult in its honor both come from Ceylon. According to the Chronicle of the Jòm Tòng Relic it was brought from Ceylon in B.E. 1994 (1451 A.D.).

Paribhogacetiya. - At one time there may have been Bodhi trees in Lân Nâ grown from cuttings taken from the tree at Bodbgayā, and at later period from cuttings from the tree at Anurādhapura in Ceylon¹³. The veneration paid to Bodhi trees in Lân Nâ is similar to that prevailing in the south. Apart from that, there is a belief which must be based on Sinhalese beliefs, that the Buddha came to this country several times to take mercy on living creatures¹⁴. The chronicles of various places tell how he visited them in person¹⁵.

Dhammacetiya. - There seem to be no 'Ye dhammā' inscriptions in Lân Nâ, and their absence is one evidence that the original introduction of Buddhism into the region was not from Dvāravatī¹⁶. But another type of *dhammacetiya* flourished brilliantly in Lân Nâ after the introduction of Sinhalese Buddhism. Monks from Lân Nâ went to study in Ceylon and came back with a thorough understanding of the Scriptures, which they then taught in their own country. Among them were several accomplished scholars who wrote books in Pali, such as the *Jinakālamālī*, the *Mangaladīpanī*, and at least ten other Commentarial works which still exist¹⁷. According to the chronicles, a Sangāyanā or Buddhist Council for the revision of the Scriptures was held at Chiang Mai around B.E. 2018-2020 (1465-7 A.D.). But it seems that Pali scholarship flourished in Lân Nâ only during the period between B.E. 1950 and 2200 (say 1400-1650 A.D.), and it has gradually declined since.

Uddesikacetiya. - The most important type of *uddesikacetiya* in Lân Nâ consists of images of the Buddha. Judging from those that survive, the earliest ones appear to be copies of Indian models¹⁸. As more and more people were converted to Buddhism and wished to found images, local schools of image-makers sprang up in different places; changes were made in facial features and expression; and the images began to differ in style according to the several schools. Within each style, no matter how large or how small the images may be, it can be observed that they were all produced by the same school of artists.

In the early Chiang Sèn period very few standing images were made. Most of the Buddha images of this period are seated with crossed legs on a lotus pedestal, in the posture of subduing Māra; the rasmi has the form of either a round ball or a lotus bud; the nipples are prominent; and the flap of the robe is short¹⁹ (Fig. 2)²⁰. The lotus pedestals of the Chiang Sèn style are remarkable, and unlike those of any other styles. In the later Chiang Sèn period images of the Buddha were cast in numerous different postures, borrowed from the iconography of Ceylon²¹.

Some Buddha images of the Chiang Sèn period wear the royal attire, such as the so-called 'Bodhisattva of Haripuñjaya' in the Monastery of the Fifth King at Bangkok. Some of them recall the style of Labapurī, others wear the royal attire of Lân Nâ. The reason why Buddha images wearing the royal attire should have been cast in Lân Nâ is uncertain. This type of image originated in the Mahāyāna; but as we said above, there is no trace of the Mahāyāna in Lân Nâ. It may be surmised that the

Buddha images in Lân Nâ that wear the royal attire are copies of models brought up from the south, and that they are intended to represent the future Buddha²².

Most images in Lân Nâ, unlike those of Labapurī and Dvāravatī, are cast in bronze rather than carved in stone. This seems odd, because there are no copper mines or tin mines in Lân Nâ, so the metal for making the images would have to be imported from other countries; but we do not know how it was brought in or where it came from²³.

Another kind of *uddesikacetiya* in Lân Nâ is the Sacred Footprint, which is an object of great veneration. There is a quadruple Footprint at Chieng Dão in Chieng Mai Province, and there are single ones at several other places²⁴.

The Buddhist cetiyas of Chieng Sèn style provided models for those of Lân Châng, including Luang Pra Bâng, Vieng Jan and all the country as far as Jampāsak. Judging from archaeological evidences it seems that Hīnayāna Buddhism of Dvāravatī type reached the southern part of this area at an early date; the bronze Buddha images from Wang Palat in Purīramya Province which we mentioned above would date from the same period. The monument of Dhātu Bnam is a great puzzle; as nothing like it is known anywhere else it is hard to estimate its age²⁵. The area also possesses many sanctuaries of prāsāda type, built during the period of Khmer rule, some of them Buddhist and some Brahmanical. The Chieng Sèn style seems to have been introduced after B.E. 2091 (1548 A.D.) when King Jayajestha established his capital at Vieng Jan. But the craftsmen of Lân Châng were far inferior in skill to those of Lân Nâ; the Lân Châng images of the Buddha are of a special style colloquially known as ‘the images of the White-Bellied Lâo’²⁶.

Sukhodaya Period

(beginning around B.E. 1800, say 1250 A.D.)

Before the Tai made it the capital of an independent Siam, Sukhodaya was for a long period a dependency of the Khmer kings who ruled from Labapurī²⁷. It seems likely that Mahāyāna Buddhism was the religion of Sukhodaya at that time, just as it was the religion of Labapurī. The ruins of a number of Buddhist monuments in the Labapurī style can still be seen

in the Sukhodaya region, such as the triple tower of Wat Pra Pâi Luang north of the old city of Sukhodaya²⁸, the Śrīratanamahādhātu at Chalieng (near Old Svargaloka)²⁹, and the prāṅ of Wat Culāmanī south of Bisnuloka³⁰. The dynasty of Pra Ruang came to power at Sukhodaya at about the same time that Sinhalese Buddhism was making rapid gains in Siam. That is why all the Buddhist cetiyas of the Sukhodaya period belong to the Sinhalese Hīnayāna school³¹.

The Sinhalese sect came into being with the revival of Buddhism in Ceylon by King Parākramabāhu around B.E. 1700 (1157 A.D.). From that time on, it flourished brilliantly. When the fame of its virtues reached Siam, Burma, Rāmaññadesa and Cambodia, monks from those countries went to study in Ceylon and were re-ordained in the Sinhalese sect. As we have explained above (p. 5) they then returned to their own countries to implant the Doctrine. I shall add a few words here to show how Sinhalese Buddhism differed from other kinds.

Buddhism in India had declined nearly to the point of extinction when the revival in Ceylon occurred. It had almost no adherents except outside of India, and it was split into two major schools, the Hīnayāna and the Mahāyāna. As the countries where Buddhism was still practiced had lost the educational links with India which they had maintained at an earlier period, the Doctrine in each of these countries was construed according to the knowledge and capacities of the local teachers. Instruction everywhere was based on the Canon and the Commentaries. In Tibet, China and Japan however, where the Mahāyāna prevailed, the Canon had been translated into the vernacular languages, so the religious texts were not taught in the original Pali or

Sanskrit. On the other hand in Ceylon, Burma and Rāmaññadesa, where the Hīnayāna predominated, the Canon was still taught in Pali. As for Cambodia, where the Mahāyāna was strong, the Canon was still taught in Sanskrit. So far as we can judge from archaeological evidence Siam, being located between Rāmaññadesa and Cambodia, at first practiced the Hīnayāna but later adopted the Mahāyāna in imitation of the Khmer, so the Canon must have been taught in both Pali and Sanskrit in Siam. But in all three countries -Rāmaññadesa, Siam and Cambodia-the Canonical texts, whether in Pali or in Sanskrit, were almost certainly incomplete and corrupt. This was inevitable at a time when books existed only in the form of manuscripts which had to be copied over and over again; what was worse, they were written in a language the people of these countries did not understand. Most of them therefore had to rely on the oral interpretations and explanations of the local teachers.

Probably the only authoritative texts of the Canon were in Ceylon, where it had first been put into writing³², and where it was later corrected by the venerable Buddhaghosa³³, as stated in the *History of the Councils*. When King Parākramabāhu brought about the revival of Buddhism by holding a Council and reforming the monkhood³⁴, he made it a rule for the monks to learn Pali thoroughly so as to be able to read the Canon for themselves. The Sinhalese monks could therefore observe the rules of monastic discipline more strictly than the monks of other countries³⁵ and had a better knowledge of the Buddha's words. When Siamese, Môn, Burmese or Cambodian monks went to Ceylon to study the Doctrine, they had to become thoroughly proficient in Pali; otherwise they would not be able to read the Canon by themselves and gain a direct understanding of the Doctrine. It is said in the chronicles that monks who went to Ceylon to study would stay there several years, so as to be able to return to their own countries with a sufficient knowledge of Pali to teach it. Ever since that time the study of Pali has been considered essential for the monkhood, and it still is today. This is one of the great benefits conferred on other countries by the Sinhalese sect at that time.

Nevertheless the Sinhalese monks of that period, although they were so well versed in the Canon, still held on to a lot of non-Canonical beliefs. They believed, for example, that the Buddha had miraculously flown to various countries³⁶. As for the engravings of the Buddha's footsole which, according to a tradition going back to the Emperor Asoka, were worshiped instead of images, they took them to be real footprints of the Buddha which he himself had stamped at various places³⁷. They also believed that a share of the Buddha's bodily relics, which had been awarded to the Koliya princes of Rāmagāma after the cremation, was carried off by a Nāga king to the Nāga world, but was later recovered by a Sinhalese sāmanera named Sonuttara by means of his magical power³⁸. That is why the Sinhalese monks believed that bodily relics of the Buddha could still be found in Ceylon; there is even a treatise on the subject, explaining how to tell a genuine relic of this sort from an imitation at first glance. Lots of other beliefs like these had arisen in Ceylon from local traditions. When the Sinhalese Sect was introduced into Siam, a better understanding of the Canon and an improvement in monastic discipline were not the only things that came with it: a large body of Sinhalese superstitions came too. The Siamese accepted the whole lot.

The Buddhist cetiyas of the Sukhodaya period are mainly copied from Ceylon. As we have already observed, the Siamese do not reject the good and the beautiful just because it is of foreign origin. They borrowed the good and the beautiful features of various different styles and merged them together. In this way the characteristic style of Sukhodayan Buddhist art was formed whose qualities are unsurpassed by any other period.

The four traditional types of cetiya are all attested at Sukhodaya. We shall discuss them one by one.

Dhātucetiya. After the Dvāravatī period, dhātucetiya were built less and less frequently because such a long period of time had passed since the Emperor Asoka's time that relics were very difficult to find³⁹. Stupas continued to be built, but mainly as architectural ornament, for example on the roof of a mandapa. In the Sukhodaya period, with the arrival of the Sinhalese Sect, opinion changed; people began to believe that bodily relics of the Buddha could be found in Ceylon; and it again became the custom to give the place of honour to the construction of *dhātucetiya*.

This can be seen from a passage in Rām Kamhèng's inscription which says: 'In 1207 Śaka [1285 A.D.] he caused the holy relics to be dug up so that everyone could see them. They were worshiped for a month and six days, then they were buried in the middle of Śrī Sajjanālaya, and a cetiya was built on top of them which was finished in six years'⁴⁰. This cetiya is believed to be the stupa now called Chàng Lòm, 'surrounded by elephants' (Fig. 3)⁴¹. There is also an inscription of Mahādharmaṛājā (Brañā Līdaiya) commemorating the founding of a cetiya at Nagara Jum to enshrine a relic⁴². The inscription tells us that in the year sakarāja 1279 [1357 A.D.] Brañā Līdaiyarāja Mahādharmaṛājādhirāja 'brought this precious relic to enshrine in this city of Nagara Jum. This precious relic is not an ordinary one, but a genuine relic [of the Buddha] brought from far-away Ceylon'⁴³.

Nearly all the *dhātucetiya* of the Sukhodaya period reproduce the architectural form of the Sinhalese stupa, and they served as models for stupas built right up to the present day. The bases of certain important stupas are surrounded by figures of elephants whose foreparts seem to be emerging from the wall; these are copied from the Victory Monument of King Dutthagāmani in Ceylon⁴⁴.

There is another sort of dhātucetiya at Sukhodaya whose form may have been invented there or else imported from somewhere else, I do not know where⁴⁵.

It has a three-storeyed square base, then the main body of the cetiya which is redented, and finally a round dome in the form of a ball of rice (Fig. 4)⁴⁶. There are several examples of this type of monument at Sukhodaya, notably the central monument of the Mahādhatu; there are some at Śrī Sajjanālaya; there is one at Old Tāk (Fig. 4), there is one at Nagara Jum⁴⁷, and there is one at Traitriṇsa in Gampèng Pet Province. This is the most characteristic type of Sukhodayan cetiya. It may be surmised that it is the prototype for the redented cetiyas of the sort seen at Wat Jetubana (Wat Bodhi) in Bangkok⁴⁸.

At this period certain Khmer sanctuary towers of Labapuī style were converted into dhātucetiya by removing the main statue from the interior and replacing it with a miniature stupa containing relics⁴⁹.

The custom of building monuments in monasteries for the ashes and bones of deceased persons may have started at this time. There are a lot of them in the Monastery of the Seven Rows of Cetiya at Śrī Sajjanālaya⁵⁰.

Paribhogacetiya. By this time all direct relations with India on Buddhist matters had ceased⁵¹. In order to obtain seeds or cuttings of the sacred bodhi tree to plant in Siam, it was necessary to send to Ceylon to get them from the tree at Anurādhapura. The inscription of King Mahādharmaṛājā (Brañā Līdaiya), after telling us about the relic which was brought from Ceylon, adds: 'Some seeds from the bodhi tree under which our Lord the Buddha was sitting when he defeated the army of King Māra and attained the omniscience of Buddhahood have also been brought here and planted behind this reliquary monument'⁵². The custom of venerating bodhi trees from Ceylon continued from the Sukhodaya period right down to the Bangkok period. It was only in the reign of King Rāma IV [1851-1868 A.D.] that seeds from the bodhi tree at BodhGayā were brought to Siam to be planted, for example at Wat Pavaranivesa; and it was not until the reign of King Rāma V [1868-1910 A.D.] that an actual bodhi tree from BodhGayā was brought to this country and planted at the Monastery of the Fifth King.

¹ The term ‘Chieng Sèn’ is a catch-all for any art produced in Northern Siam from the earliest times up to the present, with the possible exception of the art of Haripuñjaya. At the time this term was invented there was some justification for it, because it was believed that some of the art called by that name was made before the founding of Chieng Mai in 1296 A.D. It now appears that, apart from the art of Haripuñjaya, the earliest works known in Northern Siam date from soon after the founding of Chieng Mai. Some of these are at Chieng Sèn, but most of them have no known connection with that place, whose main flourishing occurred in the 17th and 18th centuries during the Burmese occupation. (A.B.G.)

² The argument that Northern Siam received Buddhism directly from India rests on faulty premises. It received Buddhism from Dvāravatī with the founding of Haripuñjaya around the 8th century A.D. The Seven Spires Monument is indeed a copy of the Mahābodhi Temple at Bodhgayā, but it was built in the 15th century, and not, as the author seems to imply, some time before the 8th century. (A.B.G.) Later on the author thought the monument of the Seven Spires might be a copy of the Mahābodhi Temple at Pagán, which was built in the 13th century A.D. But in 1951 Mr. E. W. Hutchinson produced historical evidence that the Seven Spires Monument was built by King Tilokarāja of Chieng Mai around 1455 A.D. See Hutchinson, *The Seven Spires*, JSS XXXIX/1, pp. 1-68. (S.D.)

³ In Chieng Mai the correct form of the King’s name is considered to be Mang Rài, not Meng Rài. (A.B.G.)

⁴ On the basis of style and inscription, Madame van Lohuizen-de Leeuw considers this relief to have been made in Bihar (Magadha), India, in the 10th century A.D. (see J. E. van Lohuizen-de Leeuw, *The ‘Stone Buddha’ of Chieng Mai and its Inscription*, *Artibus Asiae* XXIV, 3/4, pp. 324-9). As she states, there is no means of knowing how or when it reached Chieng Mai. (A.B.G.)

⁵ It is not clear what images from Lân Nâ the author had in mind. As we have seen (note 50) his dates for Dvāravatī art are several hundred years too early. (A.B.G.)

⁶ When I made a tour of the northwestern provinces in B.E. 2464 (1921 A.D.) I went to examine the standing image which is now called ‘the Lavo Buddha’ and concluded that it belongs to a much later date than the Labapurī period; but I discovered another bronze image, which was in very ruinous condition apparently from having been in a fire, and only the head and hands remained. The style of this image was authentically that of the Labapurī period. I believe it to be the original ‘Lavo Buddha’. I had it deposited in the Museum of Wat Mahādhātu at Lampūn. (D.R.) The image the author refers to at the beginning of this passage is probably the one at the Sirī Göt Monastery; the fragmentary image is the one I attribute to the ‘Ū Tòng B’ style of about the 14th century; see above, note 81. If this is right, the image cannot have been brought to Haripuñjaya by Queen Cammadevī (8th century). (A.B.G.)

⁷ As we have seen (note 14) it is most unlikely that Anuruddha or any other king of Pagán ever conquered Lân Nâ, and there is no architecture in Lân Nâ that can be attributed to Anuruddha’s period. As far as we know Haripuñjaya remained independent under a Mòn dynasty until conquered by the Tai around 1292 A.D. Sinhalese Buddhism was not introduced into Lân Nâ until 1370 A.D. (A.B.G.)

⁸ According to the chronicles and the inscription, this cetiya was built by the Thera Sumana in 1912 B.E. (1370 A.D.) (D.R.) The chronicles and the inscription do not refer to the present monument, which was built around 1910 A.D. The ruins of Sumana’s monument, which was built in 1370 A.D., are hidden inside it. (A.B.G.) Another monument of unusual shape is the cetiya of Wat Pâ Sak (the ‘Teak Forest Monastery’) at Chieng Sèn, built in imitation of a Śrīvijayan model in 1335 A.D. (S.D.)

⁹ Begun in 1401 A.D. by King Sèn Muang Mâ; completed between 1478 and 1481 by King Tilokarāja. It was badly damaged by an earthquake in the 16th century. (A.B.G.)

¹⁰ Built in the late 19th century on the ruins of an older monument built in the 14th century. (A.B.G.)

¹¹ Built in 1373 by King Gū Nâ. (A.B.G.)

¹² These monuments, and a great many others in Lân Nâ, are really imitations of Burmese models. They were built in the late 19th and early 20th century by Burmese residents of Lân Nâ who had made fortunes in the teak business. (A.B.G.)

¹³ The tree at Anurādhapura was grown from a layering of the original tree at Bodhgayā. (A.B.G.)

¹⁴ According to the Ceylon chronicles the Buddha made three miraculous visits to Ceylon. Any place he is supposed to have visited, whether in Ceylon or Siam, and particularly any landmark such as a large rock on which he is supposed to have sat, would then be regarded as a paribhogacetiya or ‘reminder by association.’ (A.B.G.)

¹⁵ In B.E. 2441 (1898 A.D.) when I made my first trip to the northwestern provinces, the Brah Garū Buddhavamsācārya took me to see a place where the Buddha is supposed to have stood, and where a monastery was built, called Wat Pra Yün, which still stands today. (D.R.) Apparently the author is referring to Wat Pra Yün near Lampūn; see above, note 90. (A.B.G.)

¹⁶ As explained above, it was introduced at Lampūn from Dvāravatī (S.D.)

¹⁷ As these works are Commentaries or Sub-Commentaries on the Scriptures, they count as Dammacetiya. (A.B.G.)

¹⁸ Namely the Buddha images of Pāla style (13th-16th century B.E., say 8th-11th century A.D.). The early Chieng Sèn Buddha images must date from around the 17th-18th century B.E. (say between 1050 and 1250 A.D.). Over fifteen years ago Mr. A.B. Griswold studied about a dozen Buddha images of early Chieng Sèn style with dated inscriptions on the bases ranging from B.E. 2013 (1470 A.D.) to B.E. 2108 (1565 A.D.), and also a large number of images of late Chieng Sèn style with inscriptions of the same period. He concluded that the early and late Chieng Sèn styles were about contemporary, that neither were as old as the earliest Sukhodaya images, and that Buddhism was not widespread among the Tai before the Sukhodaya period. I have some doubts about his conclusions, because the early Chieng Sèn images with inscriptions are not so beautiful as those without them (Fig. 2), so those without inscriptions may be earlier. We need further excavations at Chieng Sèn and other old cities of Lân Nā in order to decide the matter. (S.D.) In my opinion most of the images from Lân Nā which I designate as belonging to the 'Lion type', i.e. which are copied from Pāla models, date from the mid-15th to the mid-16th century A.D., though a few date from the early 14th. None of them, however, are the oldest images in Lân Nā. Those of the Haripuñjaya school, deriving from Dvāravatī, very likely date from between 1100 and 1300 A.D. (A.B.G.)

¹⁹ The author is here describing the 'Lion type' images; see Griswold, Dated Buddha Images of Northern Siam, Ascona, 1959, pp. 32-39. The posture is that known in Indian iconography as vajrāsana and bhūmisparśamudrā. The raśmi, which is missing in the example illustrated at Fig. 10, is the finial on top of the ushnisha or protuberance of the skull. In saying 'the flap of the robe is short' the author means that the flap of the robe over the left shoulder stops above the nipple. (A.B.G.)

²⁰ Early Chieng Sèn images of the Buddha resemble those of Java, doubtless because both stem from prototypes of the Pāla period in India. (S.D.)

²¹ The later Chieng Sèn Buddha images, which date from around the 18th to the 21st century B.E. (say between 1250 and 1550 A.D.) were influenced by the art of Sukhodaya. They are found in ten different postures: (1) subduing Māra; (2) meditation; (3) carrying the almsbowl; (4) making the impression of the footsole; (5) reclining; (6) seated in the 'European' fashion; (7) gazing at the bodhi tree; (8) walking; (9) reflecting on the Abhidhamma; (10) standing with the arms at rest. (S.D.) In my opinion the art that is usually called 'late Chieng Sèn' began about the same time as that called 'early Chieng Sèn', but continued right up to the present day. It includes great quantities of wooden images of the Buddha inscribed with dates in the 19th and 20th centuries A.D. (A.B.G.)

²² Āriyametteyya. For the probable origin of Buddha images wearing the royal attire, see note 22 in the Issue 12. (A.B.G.)

²³ Presumably copper came from Yün-nan in Southwest China and tin from Southern Siam. (S.D.)

²⁴ The Footprint on Adam's Peak in Ceylon is supposed to have been placed there by the Buddha himself by pressing his footsole into the rock. It is therefore a paribhogacetiya or 'reminder by association', while copies of it are uddesikacetiya, 'indicative reminders'. The quadruple Footprint represents those of the historical Buddha (Gotama) and his three predecessors. (A.B.G.)

²⁵ Researches by Professor Boisselier indicate it was built around the 9th century A.D. The tower was added in the 17th. (A.B.G.)

²⁶ A Lân Châng image of the Buddha which is much more beautiful than the rest is the one named 'Pra Som' in the vihāra of Wat Padumavanārāma in Bangkok. There are other good examples of the style in the same monastery, and also in Wat Hamsa, Dhanapurī. (D.R.)

²⁷ Labapurī was the seat of a Khmer viceroy. The kings of Cambodia had their capital at Yaśodharapura (Angkor). (S.D.)

²⁸ There is little left of two of these towers, but the third is remarkably well preserved. Judging from the style it was built in the reign of Jayavarman VII (late 12th, early 13th century). Two other Khmer temples at Sukhodaya are not mentioned by the author. One is the Śāla Devaraksa, built in the reign of Sūryavarman II (first half of the 12th century); the other is Wat Śrī Svāya, begun in the reign of Jayavarman VII but left unfinished, and later on completed by the Siamese. (A.B.G.)

²⁹ The Śrīratanamahādhātu, otherwise known at Brah Prāṅg Chalieng, is a typical Ayudhyan prāṅg, probably built around 1475 when Ayudhyā recaptured the province of Svargaloka from Chieng Mai. But there is reason to believe it is built on the ruins of a monument dating from the reign of Rām Kāmhèng, which in turn was built on the ruins of a Khmer temple. Nearby are the ruins of another Khmer temple, known as Wat Jao Jan, which dates from the reign of Jayavarman VII. (A.B.G.)

³⁰ Wat Culāmanī at Bisnuloka was built in 1464. The author adds in a footnote: ‘There may be other [monuments of the Labapurī style in the Sukhodayan region] which I have not seen. As for the Mahādhātu at Bisnuloka, it was built in the Ayudhyā period’. This is unquestionably right; the Mahādhātu at Bisnuloka can be safely dated in the second half of the 15th century A.D. (A.B.G.)

³¹ This may not be true of those dating before 1340; see JSS, 60/1, p.51. (A.B.G.)

³² In the first century B.C. (A.B.G.)

³³ In the 5th century A.D. (A.B.G.)

³⁴ See note 1 in the Issue 11 (A.B.G.)

³⁵ i.e. they could observe it more strictly because they could understand exactly what the rules meant. (A.B.G.)

³⁶ See Mahāvamsa, Chapter I. (A.B.G.)

³⁷ *ibid.* (A.B.G.)

³⁸ See Mahāvamsa, Chapter XXXI. (D.R.)

³⁹ The author believed the Dvāravatī period started not long after the death of Asoka, who had divided all the Buddha's bodily relics he could find into 84,000 particles and distributed them widely; cf.

⁴⁰ Instead of paraphrasing this passage as the author has done, we give a direct quotation in translation. See JSS 59/2, p. 217. (A.B.G.)

⁴¹ In the geographical center of the walled town of Śrī Sajjanālaya (Old Svargaloka). (A.B.G.)

⁴² Nāgara Jum is on the right bank of the Ping, almost opposite the town of Gampèng Pet. The cetiya mentioned in the inscription is believed to have been of the type called a lotus-bud tower in English, or เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ in Siamese; but it is now covered over by the huge stupa of Burmese style built in the present century. (S.D., A.B.G.)

⁴³ See JSS 61/1, p. 95. (A.B.G.)

⁴⁴ This is the Mahāthūpa or Ratanavālukacetiya (modern Ruvanvāli) at Anurādhapura, built by Dutthagāmaṇi in the first century B.C. Wat Chāṅg Lôm at Sajjanālaya is surrounded by elephants of this type. (A.B.G.)

⁴⁵ The author later believed it came from China. (S.D.)

⁴⁶ See note 19 in the Issue 11. For a fuller description of this sort of ‘lotus-bud tower’, see Griswold, *Towards a History of Sukhodaya Art*, Bangkok, B.E. second edition, B.E. 2511, pp. 17-21, 33, 34, 41, 42, and Figs. 14-17, 22-a, 27, 32. (A.B.G.)

⁴⁷ Unfortunately invisible; see note 42. (A.B.G.)

⁴⁸ It is hard to see how, as the two sorts of monument are so different in character. (A.B.G.)

⁴⁹ The author may be referring to Wat Śrī Svāya at Sukhodaya (see above, note 28). (A.B.G.)

⁵⁰ A type of Sukhodayan monument which the author omits to mention has the form of a mandapa with one or more stupas on top. (S.D.)

⁵¹ See note 23 in the Issue 10.

⁵² If we were to take this statement literally, it would mean that Mahādharmarājā obtained the seeds from Bodhgayā; but as the statement comes right after the one about the relic having been brought from Ceylon it clearly implies that the seeds were brought from Ceylon at the same time; see JSS 61/1, p. 95. After all the tree at Anurādhapura had been grown from a layering of the tree at Bodhgayā. (A.B.G.)

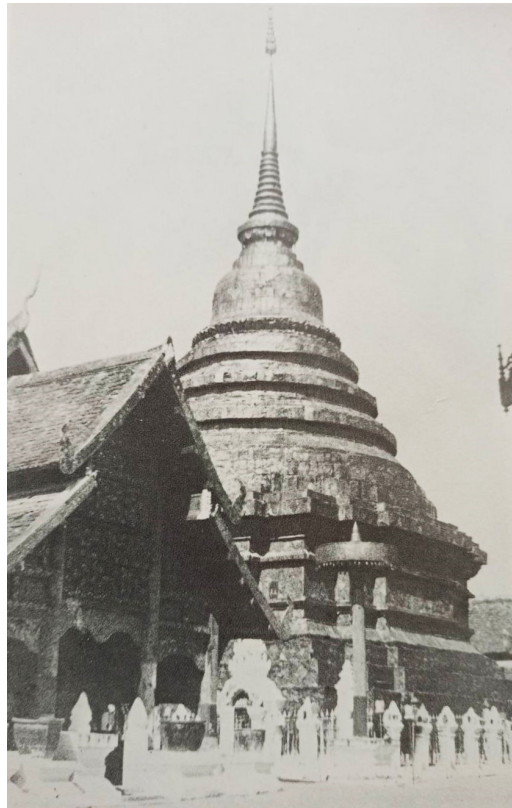

Fig.1 Stupa at Wat Lampang Luang, Lampang, 19th Century

Fig.2 Bronze image of the Buddha seated with crossed legs in the posture of subduing Māra. From Northern Siam. Private collection, Bangkok.

Fig.3 Wat Chang Lom (the cetiya ‘surrounded by elephants’), Sri Sajjanalaya

Fig.4 Cetiya at old Tak

ว่าด้วยการทำงาน

คนโง่ ทำงานเพื่อเงิน
จึงได้เงินมาอย่างยาก
และมักไม่ได้คุณค่าอื่นๆ ของงาน

คนฉลาด ทำงานเพื่องาน

จึงได้ผลงานที่ยิ่งใหญ่
และได้เงินตามมาโดยง่าย

คนเจ้าปัญญา ทำงานเพื่อหยิбыื่นคุณค่าแก่สังคม

เขาจึงได้ผลงานที่น่าชื่นชม
เงิน ชื่อเสียงและมิตรมาหาคอย่อมมาเสมอ

THREE LOTUSES

WORK GOAL

The foolish work for money,
Not other values, so they get only money.

The clever work for improvement;

They gain success and money.

The wise work for goodness and charity;

They receive friends, success, money,

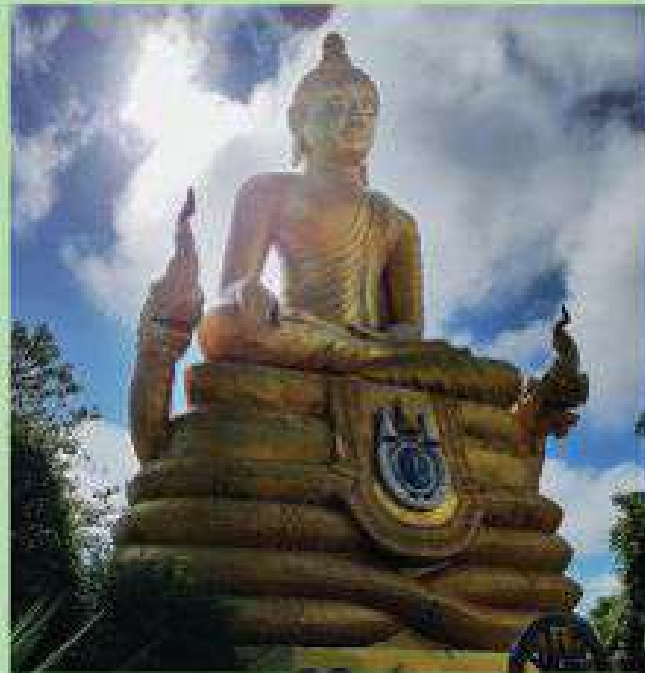
And happiness.

พิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมบรรณาการ
ณ
พุทธอุทยานยอดเขานาคเกิด

This journal is distributed free of charge
at the Buddha Garden on Mt. Nakkerd, Muang District, Phuket.

บุรุษจะเป็นบัณฑิตทุกสถานก็หาไม่
สตรีคิดการณได้ฉับไวก็เป็นบัณฑิต
*A man is not wise in all circumstances;
a woman is also wise who has a quick mind.*

บทสุภาษิต : พุทธศาสนสุภาษิต โดย พระพรหมมุนี (ด.ช. ปยุตโต)
The Nectar of Truth : A Selection of Buddhist Aphorisms

มูลนิธิพระพุทธรูปมงคล สัทธา ๔๕

42/14 ม.2 ต.เทพราชใหม่ อ.รัษฎา จ.ภูเก็ต 83000

โทร 076 373 138-9, 08 1891 3827 โทรสาร 076 373 140

Phraphullhamingmongkhon Sathha 45 Foundation

42/14 Moo 2, Theprachanew Rd., T.Rasada, A.Muang, Phuket 83000

Tel 076 373 138-9, 086 328 0369 Fax 076 373 140

www.mingmongkolphuket.com

www.facebook.com/thabigbuddhaphuket

Line ID : thabigbuddha

Line ID : supom37

BIGBUDDHA PHUKET

SATTHA 45 FOUNDATION
& The Light of Dharma e-magazine

HAPPINESS IN 7 MINUTES